

“Jūs jau sen to bijāt pelnījuši”

“Būsim kulturāli.” Balvu nominācijā “Par mūža ieguldījumu kultūrā” piešķīra Ilgai Oplucānei, kura 47 gadus ir strādājusi dažādos amatos kultūras jomā. Balvu Kultūras un atpūtas centra vadītāja Dita Nipere (foto), saņemot laureātes balvu, apsoliņa, ka glabās Ilgas iesāktās tradīcijas. “Būsim kulturāli,” piebilda Dita.

Foto - E. Gabranovs

Edgars Gabranovs

Sestdien Balvu Kultūras un atpūtas centrā svinīgajā apbalvošanas pasākumā “Mūsu lepnums” pasniedza Gada balvas kultūrā deviņās nominācijās. “Kopumā tika saņemti 36 pretendentu pieteikumi,” atgādināja pasākumu vadītājs, aktieris Jānis Kronis.

Pirms apbalvošanas ceremonijas klātesošie atklāja izstādi “Dziesmu svētkiem 150”. Kultūras darba speciāliste Maija Laicāne pavēstīja, ka izstāde stāsta par mūsu ceļiem 149 gadu garumā: “Dziesmu svētkiem 150 gadi, bet pirmajam korim, par kuru ir ziņas mūspusē, 148 gadi. Tas ir Benislavas jauktais koris, kura tradīcijas pārmantojis Benislavas etnogrāfiskais ansamblis. Daļa izstādes ir veltīta kora pirmsākumiem, kas mūs saista ar dziesmu, kas mūs saista ar dziesmu svētkiem, bet otrā izstādes daļa atspoguļo Balvu novada kolektīvu dalību 2023. gada dziesmu svētkos. Ceļojošā izstāde tapusi, pateicoties Rugāju muzeja, Lazdukalna bibliotēkas un Balvu Novada muzeja speciālistu sadarbībai.” Rugāju muzeja vadītāja Velga Vīcupa uzsvēra, ka Lazdukalns, Benislava un Rugāji, tostarp Balvu novads un visa Ziemeļlatgale, var būt ļoti lepnī par to, ka pirmais koris, kuru mūzikas aizsācējs nāk no Benislavas: “Nepazaudēsim šo dzirksti, dziedāsim un, protams, arī dejosim visus simts un simt piecdesmit gadus tālāk,

kaut vai saules mūžu.” Izstādes kuratore Dace Teilāne atzina, ka, veidojot izstādes, materiāli ir dažādi: “Ir gan vēsturiski, gan emocionāli smagi. Šīs izstādes materiāli bija pozitīvi, visu laiku gribējās smaidīt, jo cilvēki fotogrāfijās ir laimīgi, laimīgi darīt to, kas viņiem patīk. Cilvēki, kuri kopj mūsu tradīcijas. Otrkārt, paldies Kristiānam Boktam, kurš ir foto autors. Neviens man neļaus samelot, ka no tā brīža, kad notiek fotoaparāta klikšķis, līdz publicitātes brīdim ir tāls ceļš ejams...”

Atklājot Gada balvas kultūrā pasniegšanas ceremoniju, Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs mudināja piekrist viedoklim, ka cilvēks, kļūstot vecāks, kļūst gudrāks un kulturālāks: “Lai to pārbaudītu, mūsdienu eksperti aicina ieskatīties skolēnu vecāku *čatā*. Tiem, kam nav, ir paveicies. Tikko, braucot ar sievu, satiekām armijas blokpostu. Nav tipiski, kad armijnieki aptur, kaut ko jautā. Ar skumjām jāsecina, ka tā ir mūsdienu realitāte. Šie cilvēki aizsargā mūsu valsti. Bet, lai nokļūtu līdz tam, lai aizsargātu mūs, jāizveido tāda vide, kuru mēs gribam aizsargāt. Ja atskatāmies uz latviešu tautas vēsturi, tad dziesmu svētki un šī izstāde, kuru nupat atvērām, ir viens no spilgtākajiem piemēriem, kā veidojas nācija. Jūs esat tie, kuri veido latviešu kultūru, latviešu nāciju. Kultūra nav matemātika. Jūs veidojat kultūru, kas ir jūsu priekšrocība. Cilvēkus, kurus šodien godināsim, var raksturot ar dziesmas vārdiem: “Jūs jau sen to bijāt pelnījuši.” Lai mūs Dievs sargā un svētī!”

* Turpinājums 6., 7. lpp.

Nākamajā
Radugumā

● Mājas, ģimene, ēdiens...
Skolēnu vajadzības un vēlmes

● Kam vajadzīgs piekakāts
ezers?
Balvu novada domē

Miķeļdiena Rugājos

30. septembrī no plkst. 9.00 aicinām uz Miķeļdienas andeli Rugāju tirgus laukumā (Kurmenes ielā 36). Aicināts piedalīties ikviens interesents ar visu, kas izaudzis dārzā un ir pašu ražots.

Turēsim ikšķus par savējo!

30. septembrī Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Ziedoņa zālē norisināsies Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību fināls, kurā piedalīsies 30 reģionālie lasīšanas čempioni no visas Latvijas, tostarp Balvu sākumskolas audzēknis Jānis Zakss, lai sacenstos par nacionālo lasīšanas čempiona titulu. Nacionālo skaļās lasīšanas sacensību uzvarētājs uz gadu kļūs par LNB Bērnu direktoru un iegūs ceļojošo balvu savai skolai, ko veidojis stikla mākslinieks Ernests Vītiņš, kā arī dāvanu kartes grāmatu iegādei. Bērnu direktors piedalās ne vien

Īsziņas

dažādos reprezentācijas pasākumos, bet arī vērtē bērnu literatūru un bibliotēku pakalpojumus, pauž savu viedokli medijiem, kā arī iegūst pilnu grāmatu kolekciju savai skolai LNB lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” 2023./2024. gada posmam. 2. un 3. vietas ieguvējus gaida vērtīgu grāmatu dāvinājums un citi pārsteigumi. “Jāni Gaismas pili atbalstīs visa klase,” informē Balvu Centrālās bibliotēkas vadītāja Ruta Cibule.

Godinās skolotājus

29. septembrī Balvu Kultūras un atpūtas centrā notiks Balvu novada pedagogu godināšanas pasākums “Gada skolotājs 2023”.

Vārds žurnālistam

Aija Socka

Grāmatu autore tikšanās reizē atzina, ka jāpriecājas par mazumiņu un biežāk jātiekas ar sev garā tuvajiem cilvēkiem; prāvests sveicišu vakarā aicināja piedot aizgājējiem; politiķe sociālajos tīklos uzsvēra tuvo cilvēku un iekšējā siltuma svarīgumu... Tās ir lietas, ko zinām, bet ikdienas skrējienā piemirstam. Tādi mazi, bet būtiski atgādinājumi, ko nav grūti pamanīt un saklausīt. Arī ikviena noskatīta filma vai izlasīta grāmata runā par vērtībām, dažreiz pat kliez vai čukst stāstot un mācot. Šoruden daba ar siltajām un saulainajām dienām, dāvājot prieku siltummīļiem, arī ko vēsta un atgādina, tikai jāprot sadzirdēt. Ik uz soļa kāds sūta savu vēstījumu. Arī klusums runā, pat izteiksmīgāk un godīgāk nekā vārdi. Un dažreiz, šķiet, labāk paklusēt. Vismaz tad, kad gribas parunāt par politiku, veselības aprūpi, kad kvotas, lai tiktu pie speciālista, beigušās, kad noklausies stāstu par slimnieku, kuru pēc sirds operācijas kritiskā stāvoklī lēma izrakstīt no slimnīcas, vai žoga būvniecību uz valsts robežas...

Latvijā

Veselības ministram padomus dos arī rakstnieks. Veselības ministrs Hosams Abu Meri ("Jaunā Vienotība") izveidojis savu biroju – to vadīs Ropāžu novada domes deputāte Renāte Gremze, bet padomnieka amatos apstiprināts gan labi zināmais rakstnieks un iepriekš vairāku politiķu padomdevējs Normunds Beļskis, gan epidemiologs Nikita Trojanskis, kurš publiskajā telpā parādījās pandēmijas laikā.

Ministrs uzsver digitalizācijas nepieciešamību. Veselības nozarē Latvijā nepieciešams izveidot vienotu datu bāzi ar pacientu reģistru, kurā būtu redzama visa informācija par pacientu un viņa iepriekš veiktajiem izmeklējumiem, intervijā Latvijas Televīzijas raidījumam "Rīta panorāma" sacīja veselības ministrs Hosams Abu Meri ("Jaunā Vienotība"). Ministrs norādīja, ka datu bāzes izveidei nepieciešams laiks un arī cilvēkresursi, šādas sistēmas izveidei sākumā būtu pieejami apmēram 36 miljoni eiro no Eiropas Savienības fondiem. Kā otru jautājumu, kas jāsakārto, Abu Meri minēja kompensējamo medikamentu pieejamību un zāļu klāsta paplašināšanu.

Ar izmaiņām likumā ļauj pie budžeta strādāt ilgāk. Lai gan likums paredz valsts budžeta likumprojektu parlamentā iesniegt līdz 15. oktobrim, Saeima apstiprinājusi izmaiņas, kas ļaus jaunizveidotām valdībām budžetu iesniegt vēlāk. Šo atkāpi plāno izmantot arī šogad, iesniedzot Saeimā 2024. gada valsts budžetu.

Aizņemšanās griestiem tuvojas arī citas domes. Pēc atkārtotas informācijas izprasīšanas Finanšu ministrija pārliecinājusies, ka Rēzeknes domei tiešām ir naudas problēmas un nav saplānoti tēriņi pat algām gada nogalei, tāpēc jaunus aizdevumus valsts nedos. Tikmēr aizņemšanās griestiem tuvojas arī citas pašvaldības, kur gan krediti ņemti jēdzīgākām lietām par SPA kompleksa būvniecību, kā tas bija Rēzeknē.

Šogad izdeguši meži 636 ha platībā. No svētdienas, 23. septembra, būs beidzies meža ugunsnedrošais periods visā valsts teritorijā, kas bija spēkā no 1. maija. Šogad reģistrēti un dzēsti 643 meža ugunsgrēki, izdeguši 636 hektāri (ha) meža zemes, kas ir daudz vairāk nekā trīs iepriekšējos gados, informēja Valsts meža dienestā.

Sākta dienesta izmeklēšana. Sākta dienesta izmeklēšana sakarā ar sestdien, 23. septembri, militāro mācību "Namejs 2023" laikā pazaudēto bezpilota lidaparātu jeb dronu, intervijā Latvijas Televīzijas raidījumā "Rīta panorāma" pastāstīja aizsardzības ministrs Andris Sprūds ("Progresīvie").

Siltākais laiks būs nedēļas vidū. Šonedēļ līdz ceturtdienai gaidāms neliels un mainīgs mākoņu daudzums, pārsvarā bez nokrišņiem. Naktīs vietām veidosies migla. Pūtīs lēns vējš no dienvidu puses, nedēļas vidū tas nedaudz pastiprināsies.

Sagaidāms, ka trešdien un ceturtdien gaiss sasils līdz 19–25 grādiem, gaidāmi jauni siltuma rekordi. No piektdienas prognozēta temperatūras pazemināšanās. 30. septembri – aptuveni mēnesi vēlāk nekā ierasts – visā valstī varētu sākties meteoroloģiskais rudens.

(Ziņas no www.lsm.lv)

Baltinavas pagastā

Izstāde "Stefānijas segu stāsti"

Ingrīda Zinkovska

Turpinot dzimtas stāstus, Baltinavas kultūras nama mazajā zālē līdz 30. septembrim skatāma izstāde "Stefānijas segu stāsti". Tas ir stāsts par divām čaklām, apkaimē pazīstamām rokdarbniecēm – STEFĀNIJU KAŅEPI un viņas meitu VALENTĪNU DAUKSTI. Izstādē skatāmi abu rokdarbi.

Aplūkojot austās gultas un sienas segas, spilvenu pārvalkus, dvieļus, tamborētos galdautus, sedziņas, adītos cimodus un citus rokdarbus, atmiņā ataut bērība, kad šādi rokdarbi bija teju vai katrā lauku mājā. Ne jau aplūkošanai, bet ikdienas lietošanai. Segas sedza uz gultām un ar tām apsedzās, dvieļos slaucījās pēc pirts, bet adītos cimodus vilka rokās gan strādājot, gan izejot sabiedrībā. Kad izmirkušus cimdiņus nomainīja pret sausiem, tajos bija tik silti! Tagad reti kurš lieto agrāk darinātās sadzīves lietas un pārmanto senās prasmes. Lietoto preču veikalos ar zināmu nostalgiju pārcilāju šeit nopērkamos rokdarbus. Acīmredzot kādam tie kļuvuši lieki, jo neatbilst laika garam un videi. Bet senais un dabiskais atgriežas. Visu cieņu cilvēkiem, kas par to rūpējas un šīs prasmes nes tālāk.

Radīts pašas rokām

Stefānija Kaņepe dzimusi pirmās brīvvalsts laikā astoņu bērnu ģimenē kā otrais bērns. Ģimenē bija piecas meitas un trīs dēli. Viena māsiņa nomira maza, bet māsu Annu 18 gadu vecumā kādās mājās, uz pagalma, nošāva mežabrāļi, jo jaunā meitene vienu no viņiem bija atpazinusi un nosauca vārdā. Piecdesmito gadu beigās Stefānija apprecējās ar Jāni Kaņepi, uzaudzina trīs bērnus – Valentīnu, Dzintru un Jāni. Valentīna atceras, ka mamma bija ļoti strādīga un labsirdīga. Gāja godos par saimnieci. Jau kopš mazām dienām, savas mammas mudināta, pievērsās rokdarbiem. Apguva adīšanas un aušanas prasmes. Strādāja Baltinavas slimnīcā par sanitāri, pēc tam padomju saimniecībā "Baltinava" par slaucēju. Mājās bija divas stelles, atvestas no dzimtajām mājām Breksenē un no vīra Jāņa mammas mājām. Rūpes par mājām, bērniem un darbs saimniecībā paņēma daudz pūļu, bet Stefānija atrada laiku aušanai. Aušanas prasmes viņa ierādīja meitai Valentīnai. Auda viņa līdz sirmam vecumam. Pēdējo viņas iesākto audeklu pēc mammas nāves līdz galam noauda Valentīna. Izstādes anotācijā lasāms, ka vēl joprojām daudzu baltinaviešu mājās ir Stefānijas adītie cimdi, austās segas, galdauti. Viņa prata pati savām rokām izgatavot visu, kas nepieciešams dzīves ikdienai. Cik daudzi tagad no mums to prot? Un ko mēs iesāktu, ja pazustu veikalos un tirgos nopērkamais, kas ražots rūpniecās?!

Hobijs palīdz nopelnīt

Sarunu par sevi Valentīna sāk ar jautājumu, – kurš tad mani nepazīst?! Jā, Valentīna ar saviem rokdarbiem sastopama gan zaļajos tirdziņos Balvos, gan Balvu novada svētkos, gan citos novados. Pat Brīvdabas muzejā, kur iedzīvotāji un

Foto - A. Kirsanovs

Segas ar ausekliem. Uz divāna atzveltnes uzsegto segu audusi Valentīnas māte Stefānija, bet pie sienas piestiprināto – Valentīna. Viņa atceras, ka segas paraugu atnesušas no Žeikariem. Mamma sagatavojusi aušanai nepieciešamo, un Valentīna audusi. Šādos gadījumos mamma smaidot teikusi: "Ieļūgtā zirgā visi prot braukt." Pārvelkot segām ar roku, Valentīna atzīst, ka mammas sega esot gludāka, bet viņas segā sataustāms pa kādam grumbulītim. Segas austas astoņdesmitajos gados, kad, iespējams, sabiedrībā jau virmoja Atmodas strāvas un latvju rakstu zīme Auseklītis atradās savas slavas augstumos.

Foto - A. Kirsanovs

Kas rakstīts uz dvieļa?

Uzrakstu uz dvieļa, kas ir Stefānijas roku darbs, nācās pētīt ilgi, bet izlasīt neizdevās tik un tā. Turklāt uz dvieļa tāds izšuvums līdz šim nebija lasīts. Parasti tāds izšuvums uz salocīta auduma, kas veido maisiņu ar vaļējām malām. Tajos glabāja avizes un žurnālus.

ārzemju tūristi var iegādāties Latvijā simbolizējošus rokdarbus. Taču šogad rokdarbiece Brīvdabas muzeja tirgus organizatoriem atteica. Izmaksas bija lielas, ka neatmaksājās tik tālu braukt. Aptuveni divsimt eiro – ceļš, maksa par tirdzniecības vietu un vietu automašīnai. "Lai segtu šīs izmaksas, man jānoauž ne mazāk kā desmit segas. Nav ko braukt pār ūdeni ūdeni smelt," sprieda Valentīna. Toties nupat viņa atgriezies no pārrobežu tirgus Apē, kas noticis projektā "No hobija uz biznesu".

Ar mājražošanu bagāts nekļūsi, taču uzturēt sevi vajag. Padomju gados Valentīna strādāja fermā par lopkopības brigadieru. Kad saimniecība likvidējās, divus gadus – internātskolā ēdnīcā. Tad uzsāka mājražošanu, pārsvarā aužot lupatu grīdceliņus, mazus gobelēniņus, dekoratīvus spilvenu pārvalkus. Nu jau četrus gadus viņa auž arī zāļu segas. Mamma iedotā prasme lieti noder. Sākumā

mājā Baltinavā nebija kur likt stelles. Kad lopus vairāk neturēja, tad lopu novietni pārbūvēja par darbnīcu, kur tagad stāvēja stelles un Valentīna auž. No saviem darbiem viņa atstājusi sev tikai dažus, bet mammas rokdarbus turpina glabāt, uzsedzot goda reizēs. Jā, mēbeles ir savādākas, viss ir savādāks, bet tās ir atmiņas par aizgājušo laikmetu un māti. Valentīnai ir dēls un mazdēli, kas sieviešu rokdarbu prasmes nemantos. Vedekla iemācījusies aust zāļu segas. Taču dzīvē neko nevar zināt. Par Valentīnas un mammas darbiem interesejas vietējais muzejs, arī tūristi, kas ierodas Baltinavā.

Valentīnai patīk darboties dārzā, audzēt puķes, un viņas māja savulaik nominēta par sakoptāko sētu Baltinavas novadā un Baltinavas novada svētkos ieguva arī skatītāju simpātiju. Par mājražošanas popularizēšanu Valentīnai piešķirta Baltinavas novada balva "Baltinavas lepnums 2018".

Talantīga zobārstniecības jaunā speciāliste

Meitene no Kubuliem Latvijai pārved zeltu

Maruta Sprudzāne

Latvijas studente ir piedalījusies starptautiska mēroga estētiskās plombēšanas sacensībās Itālijā un guvusi pasakainus rezultātus. Pirmo reizi 19 gadu laikā Latvija ir sumināta kā galvenā uzvarētājvalsts un mājās pārvesta zelta medaļa. Tas ir zobārstniecības studentes nopelns, kura cēlusies no Balvu novada Kubuliem, kur joprojām dzīvo viņas vecāki.

Laikraksta "Vaduguns" saruna ar DITU KEIŠU.

Pastāstiet, kas esat un ar ko nodarbojaties?

– Esmu 5. kursa studente, mācos Rīgas Stradiņa universitātes Zobārstniecības fakultātē, un mācības tuvojas noslēgumam. Nāku no Kubuliem, līdz 9. klasei mācījos Stacijas pamatskolā, bet vidusskolas gadus aizvadīju Cēsu Valsts ģimnāzijā. Pēc tam aizgāju uz Rīgu. To, ka mans darbs būs saistīts ar medicīnu, zināju jau sen, jo mani interesēja šī joma. Cēsis strādāja ļoti zinoša ķīmijas un bioloģijas skolotāja, un es labi apguvu šos priekšmetus. Biju sākusi strādāt Latvijas Sarkanajā krustā, mācījāties sniegt pirmo palīdzību, piedalījāties arī sacensībās, satikos ar dakteriem, un arī tas deva iespēju pārliecināties par savu turpmāko dzīves ceļu. Tagad trīs gadus praktizēju zobārstniecības darbā un arī strādāju kā zobārste.

Esat atgrieziesies no Itālijas, no ļoti svarīgām sacensībām. Atklājiet, kā tur nokļuvāt un kāpēc?

– Viss sākās jau ar to, ka Rīgas Stradiņa universitāte piedāvāja iespēju apgūt papildu kursu zobu estētiskajā plombēšanā. Mācījos pie dakteres Darjas Ķīses un apgūvām zināšanas šajā jomā. Pēc laika no visa kursa vajadzēja izvēlēties vienu studentu, kurš dosies uz Itāliju, lai pārstāvētu universitāti pasaules mēroga sacensībās. Lai noteiktu labāko, mūsu grupas studentiem deva uzdevumu strādāt praktiski zobu atjaunošanā. Strādājām uz veiduljiem, kur pēc iedotās fotobildes ir jāatjauno nourbtais zobs, kā tas izskatītos pacienta mutē. Daktere D.Ķīse izvērtēja darbus un noteica pasaules mēroga sacensību dalībnieku, – šo iespēju biju izpelnījies es.

Vai apgūt zinības estētiskajā plombēšanā tagadējiem studentiem ir jaunums, kas nav bijis agrāk?

– Jā, tieši tā! Rīgas Stradiņa universitātē šo mācību kursu piedāvāja pirmo gadu. Agrāk uzsvāru lika, lai zobārsti pacientam ieliktu maksimāli kvalitatīvu zoba plombi, bet tagad ar to vairs nepietiek. Pacienti vēlas redzēt muti, kurā saplombētie zobi ir maksimāli pielīdzināti dabiskajiem, lai nevar atšķirt labojumus. Uz to arī balstās estētika, izmantojot vajadzīgos materiālus. Sacensībās izmantojām kādus 13-15 materiālus, kas ir dažādās krāsās, tehnikās, veidos. Ir dažādas pulēšanas tehnikas. Darbs ar parastu plombi ārstam aizņem nepilnu stundu, bet estētiskā plombēšana man pašai, strādājot klīnikā, prasa trīs – četras stundas.

Kā noritēja sacensības, vai pietika laika?

– Sacensībām bija atvēlētas tikai divas stundas, kuru laikā bija jāuztaisa zobs no nulles, izmantojot daudzās tehnikas, un vēl jāpaspēj pulēšana, kas prasa vismaz 50 minūtes, lai zobs iegūtu spīdumu un līdzinātos īstajam zobam.

Šāda veida sacensības notika jau deviņpadsmito gadu, šoreiz bija pārstāvētas 19 valstis, un no katras piedalās tikai viens labākais students. Aizlidojām uz Itāliju, atnācām uz Kjeti Danuncio universitātes Zobārstniecības fakultāti, kur mūs apsēdināja un katram iedeva informāciju par konkrēto klīnisko gadījumu. Priekšā bija veidulis ar pilnībā nourbtu zobu, un sākās darbs. Divas stundas plombējam priekšējo zobu un pēc tam pusotru stundu aizmugurējo. Komisija vērtēja, cik maksimāli tuvu kopiju īstajam zobam ir izdevies panākt studentam. Mums bija iedots viss tehniskais nodrošinājums, ko sponsorēja firma.

Kā vērtējat savu sniegumu, kad viss ir beidzies?

– Bija grūti. Man bija ļoti sarežģīta bilde, kur zobi ir nedaudz sašķiebtī. Vēl arī laika trūkums un stress. Taču es visu sataisīju un paspēju arī pulēšanu, jo ievēroju laika mēdžmentu. To es biju sev uztrenējusi. Darbus, kur zobi nebija pulēti, nemaz nevērtēja. Daudzi studenti to nebija paspējuši. Otrā dienā mums visus darbus rādīja un anonīmi analizēja, tā ka varēja redzēt gan tos sliktākos, gan labākos.

Vai atceraties izjūtas, kad paziņoja rezultātus?

– Kad izgāju no darba telpas, jutos bēdīga, jo bija sajūta, ka varēju strādāt daudz labāk, ka viss nav izdevies. Pēc tam vakariņojām ļoti skaistā vietā, bija jauka gaisotne, un tad paziņoja uzvarētājus. Ir tā, ka par uzvarētājiem šajā konkursā

Pēc apbalvošanas ceremonijas. Dita kopā ar profesoriem Lorenzo Vanini un Camillo D'Arcangelo. Abi kungi ir meistari estētiskajā zobārstniecībā Itālijā un vērtēja studentu darbus.

klūst divas valstis, kam piešķir uzvaru, bet citas vietas nedala. Pirmo nosauca Franciju. Un tad nosauca manu darba kodu, lai būtu anonīmi. Es turpināju sēdēt, jo nesapratu, vai tas ir pa īstam, vai tā esmu es... Bija klusums, tad es cēlos un ieraudzīju savu docētāju, kura no prieka palēcās... Viņai tas nozīmēja ļoti daudz, jo ieguldītais darbs bija atmaksājies. Latvija nekad iepriekš nebija uzvarējusi, parasti izvirzījās lielās valstis, bet šoreiz uzvara ir mūsu. Ne tikai sportisti nes pasaulē Latvijas vārdu! Pasniedza apliecinājumu un zelta medaļu. Uzvarētājvalstu studenti iegūst iespēju bez maksas stažēties Itālijas universitātē divus mēnešus, apgūstot estētiskās plombēšanas prasmes pasaulslaveno lektoru vadībā. Tas ir mans lielais ieguvums. Iespējams, to izmantošu pavasarī, ja vien manas universitātes vadība piekritīs un mani palaidīs.

Fakti runā pašī par sevi, atliek secināt, ka esat zinoša un talantīga zobārstniecības jomas jaunā speciāliste.

– Tas ir apliecinājums manam darbam. Kā saka mans tētis – smags un grūts darbs vienmēr atmaksājas! Kopā ar dakteri D.Ķīsi tika daudz un nopietni strādāts, netaupot pūliņus un laiku. Talants noteikti nav galvenais.

Vai estētisko plombēšanu pielietosiet arī savā ikdienas darbā? Acīmredzot pacientiem tas būs dārgs pakalpojums.

– Īsti vēl nezinu, kā veidosies mans turpmākais ceļš, taču šī zobārstniecības joma man tiešām patīk. Tas ir izaicinājums arī sev, lai panāktu labu rezultātu. Man pat šķiet, ka zobārsta sev izvēlēta darba niša piesaista arī tai līdzīgus pacientus. Domāju, ka pāris gadus noteikti būšu vēl Rīgā, turpināšu izglītoties, taču Rīga nepaliks mana dzīves pilsēta.

Pacientiem lielākais krenķis ir dārgie zobārstniecības pakalpojumi. Kas to nosaka?

– Es to saprotu, bet dārgi ir izmantojamie materiāli. Klīnikas saņem milzīgus rēķinus par to iegādi. Protezēšana, kroņi, tas viss iet kopsolī ar laboratoriju, un par to ir jāmaksā. Tas ir mīts, ka zobārsti saņem to lielo naudu, kas jāmaksā pacientiem. Pie reizes pateikšu, – lai studētu zobārstniecību, studiju maksa gadā ir virs 12 tūkstošiem eiro, ja vien students nav budžeta grupā. Bet jāstūde pieci gadi! Lielākajai daļai ir studiju kredīti.

Vai, Jūsprāt, ir mainījusies iedzīvotāju attieksme pret mutes veselību, zobi kļūst skaistāki un var droši smaidīt?

– Noteikti! Manuprāt, cilvēki ir sapratuši, ka lētāk ir regulāri zobus tīrīt un diegot, nevis iet ārstēties un maksāt lielu naudu. Vispārējais zobu stāvoklis patiešām uzlabojas. Jaunie zobārsti strādā pēc jaunākajām vadlīnijām un tehnikām. Man ir liels

Mācību spēks. Par Ditas lielo uzvaru bezgala priecīga ir viņas mentore Darja Ķīse, kura palīdzēja sagatavoties sacensībām, lai pārstāvētu Latviju Itālijā.

prieks, ja pacienti pilnībā varu atjaunot priekšējo zobu, un pateicīga ir arī viņa. Maldīgs ir uzskats, ka zobārsti saliek plombas, lai tās turētos tikai kādu laiku un pēc tam atkal nāktu klienti. Protams, klīnikas var būt dažādas. Es priecājos, ja satieku pacientu ar manis likto plombi, kura pie manis bijusi pirms trim gadiem. Ja zobārsts ir speciālists, var sakārtot un salabot zobus jebkurai mutei, cilvēkiem nevajag kaunēties par savām problēmām. Bet svarīga arī pacienta attieksme un sapratne, kad ir sastādīts darbu plāns, kas var aizņemt pat gadu, ja tur iesaistīts arī ķirurgs, laboratorija un tamlīdzīgi. Tas viss nosaka arī pakalpojuma cenu.

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Īsumā

Apskata asteru lauku

Foto - no personīgā arhīva

Otrdienas ir Briežuciema etnogrāfiskā ansambļa mēģinājumu dienas. Aizvadītajā otrdienā savu tikšanos, kā stāsta kultūras darba organizatore Zita Mežale, dāmas nolēma sarīkot netradicionāli – apvienot ar izbraucienu. Viņas devās apskatīt saimniecības “Ludzas rozes” hektāru lielo asteru lauku un rudenīgo Ludzu. Skaisto apvienoja ar lietderīgo – Ludzas parkā izdziedāja dziesmas par rudeni un mīlestību. Izbraucienā izlietoja degvielu naudu, ko 45.kolektīva jubilejā saņēma dāvanā no dziesmu draudzenēm – Baltinavas etnogrāfiskā ansambļa dāmām. “Jauki un lietderīgi pavadīta diena! Asteru lauks bija iespaidīgs, sapirkām rožu stādus, izstaigājām laipas Ludzas ezerā, apskatījām koka skulptūras pie ezera, un vispār sen nebija būts Latgales senākajā pilsētā. Izrādās, ka tur ir daudz skaistu vietu, piemēram, Ludzas ezera apkārtnē un parks,” par patīkamo braucienu teic Z.Mežale.

Bibliotekāri papildina zināšanas

19.septembrī tiešsaistē konference “Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram” pulcēja vairāk nekā 700 klausītājus, tostarp arī mūspuses bibliotēku darbiniekus.

Bibliotekāriem un citiem interesentiem konferencē dzirdētais sniedza ieskatu latviešu oriģinālprozas tendencēs un rakstniecībā populāru personību sarežģītajos daiļrades likločos gan mūsdienā, gan literatūras vēstures aspektā. Lielu publikas interesi raisīja stāstījums par mūsdienīgiem, inovatīviem lugu interpretācijas un režijas risinājumiem Latvijas teātra pasaulē, kā arī referāts par netradicionāliem un retāk izmantotiem motīviem latviešu rakstnieku daiļradē.

Profesore Ieva Kalniņa, piemēram, atzina, ka jebkura literatūra var būt laba un slikta. Runājot par žanru, izskanēja, ka žanrs palīdz autoram grāmatu pārdot, bet lasītājam – izvairīties no vilšanās. Piemēram, lasītāji ar zināmām gaidām jau izvēlas noteiktu autoru vai sēriju darbus (Inguna Bauere, Dace Judina, sērija “Es esmu”). Viena žanra grāmatas var ietvert sevi arī citu žanru iezīmes, piemēram, kriminālromānā autors atbilst mīlestības līniju. Bibliotekāri un citi interesenti ieguva gan jaunas zināšanas, gan atsvaidzināja esošās, klausoties par Gunāra Priedes darbiem, teātri, indēšanas motīviem latviešu literatūrā, jaunākajiem latviešu romāniem un citām tēmām, kas noderēs darbā ar lasītājiem.

Viļakas bibliotēkas vadītāja Rutta Jeromāne par dzirdēto saka: “Konferences tematika bija interesanta. Lai gan esmu atvaļinājumā, labprāt veltīju laiku jaunās informācijas gūšanai. Patika profesores Ievas Kalniņas lekcija “Latviešu jaunākā romāna tendence – no vēstures uz personību”. Tā varētu būt noderīgākā manā darbā. Ļoti vērtīgs bija teātra zinātnieces Edītes Tišheizeres profesionālais apskats “Teātris: tradīcijas un novitātes”. Teātra izrāžu analīze lika aizdomāties par vēstījumu, ko mums raida no skatuves.”

Iesaka jauniešiem. Profesors Ojārs Lāms, atsaucoties uz vecāku sašutumu par seksuālo audzināšanu skolā, jauniešiem ieteica izlasīt jauna autora debijas romānu “Pasaulē mīļākais klusums”, kas emocionāli vēsta par iztēli, ilūzijām, mīlestību un vilšanos.

Audzē mārtiņrozes

Priecē rudens dārza karalienes

Balveniete DAINA BĒRZIŅA jau piecus gadus par savu vaļasprieku sauc mārtiņrožu audzēšanu.

Pārsteidzoši, ka šo gadu laikā, iegādājoties arvien jaunus šķirnes, puķu dobēs zied un saimnieci priecē jau 35 dažādu šķirņu mārtiņrožu krūmi. Iegādājoties puķes no pieredzējušiem audzētājiem, viņa iztaujā tirgotājus par šķirnes īpatnībām. Stāda zemē (mārtiņrozēm patīk smilšaina un irdena augsne) maija vidū vai beigās, vienreiz gadā tās mēslo ar slāpekli un kāliju. Kad dzinumi sasnieguši 10–15 cm augstumu, saimniece tos galotņo – noknieb galotnes, lai iegūtu formīgāku apjomu mārtiņrožu krūmam. Lai krāšņi ziedētu, puķēm vēl, protams, vajag sauli un mitrumu. “Kāpēc mārtiņrozes? Patīk šīs puķes, tām ir viegla kopšana, ilgi zied – no jūlija līdz salnām. Manas favorītes ir tā saucamās pīpenmārtiņrozes, kas pēc izskata atgādina pīpenes. Ja jautā par krāsām, tad jāsaka, ka man ļoti patīk baltas krāsas ziedi. Skaistas ir visu krāsu mārtiņrozes, pašlaik gaidu uzziedam sarkanās,” teic Daina. Tos puķu krūmus, kas nepaspēj uzziedēt līdz salnām, viņa izrok un aiznes uz siltumnīcu, kur tās pārziemo. Uz lauka ziemā neko neatstāj. Mārtiņrozēm, pirms tās dodas ziemas miegā, nogriež galotnes, uzber vīrsū kūdru un uzliek egļu zarus. Nākamgad saimniece plāno iestādīt vairāk zemo šķirņu mārtiņrozes, pagaidām ir tikai viena tāda šķirne. “Katru dienu man mājās vāzē ir ziedi. Ja vajag ziedus uz kapusvētkiem, svēciņu vakaru vai kādu jubileju, man tie ir. Puķes man sagādā sirdsprieku, katru dienu aizeju pie tām, sasveicinos un aplūkoju, kura ir uzziedējusi,” atklāj

Foto - no personīgā arhīva

Ziedu jūrā. Saimnieci Dainu, kura ikdienā strādā divos darbos, priecē baltas, rozā, dzeltenas, sarkanas, lillā un brūnganīgos toņos ziedošas mārtiņrozes.

Foto - no personīgā arhīva

Zied krāšņi un bagātīgi. Katrā ziedā var pamanīt vairākus krāsu toņus – viducītis bieži vien ir tumšāks, pārējā zieda daļa – gaišāka.

balveniete. Krāšņais dārzs, saņemot rūpes un mīlestību no savas kopējas, preti dāvā krāsainu un ziedošu prieku.

Foto - no personīgā arhīva

Ziedu podziņas. Vienai šķirnei ziedi atgādina pīpenes vai citas puķes, otrai – apaļas podziņas.

Tikšanās ar ornitologu

Klausās un apgredzeno putņus

Aizvadītajā nedēļā Bērzkaines pirmsskolas izglītības iestādē ciemojās ornitologs ELVIJS KANTĀNS, kurš bērņus iepazīstināja ar putnu apgredzenošanas procesu.

Tikšanās reizē bērni uzdeva vairākus jautājumus par putniem un viņu dzīvi, piemēram, taujāja, kur zilītes dzīvo vasarā un kādus putņus apgredzeno. Izrādās, zilītes dzīvo krūmos, bet apgredzeno visus putņus, kurus var noķert. Apgredzenošana ļauj redzēt migrācijas procesu, kur putni pārvietojas ārpus Latvijas. “Mēģinājām saklausīt tuvumā esošos putņus, nosakot, kuram putnam pieder dzirdētā balss. Ornitologs bija atvedis līdzī tiklu, ar kā palīdzību izdevās noķert četras zilītes un vienu sarkanriklīti. Putniem ne tikai mērīja spārnus, bet arī noteica to dzimumu. Izrādījās, ka starp zilītēm ir divas mātītes un divi tēviņi,” stāsta skolotāja Gunta Grāmatiņa, piebilstot, ka ikviens interesents, kurš vēlas uzzināt vairāk par putniem, septembra nogalē var doties ar ornitologu E.Kantānu putnu vērošanas ekskursijā uz Lubāna mitrāju.

Foto - no personīgā arhīva

Stāsta par putniem. Ornitologs E.Kantāns (no kreisās) skolotājai Guntai, bērņiem un skolotājas palīdzīgai Ligai pastāstīja interesantas lietas par putniem, to dažādību un migrāciju. Ikvienam bija iespēja vērot putņus ar teleskopu un binokli.

Zilītes. E.Kantāns dalījās savās zināšanās par zilītēm un paskaidroja klātesošajiem, piemēram, kā atšķirt mātītes no tēviņiem.

Foto - no personīgā arhīva

Lappusi sagatavoja A.Socka

Veselības pārbaude Balvos

Ārsti speciālisti konsultē bērnus

Balvos aizvadītās nedēļas darb dienā ieripoja liels un krāsains *bus*, kas visu dienu stāvēja pie Sociālās pārvaldes. Durvis bija vaļā, un laiku pa laikam *busā* iekāpa bērni vecāku pavadībā. Bija atbraucis bērnu "Mobilais veselības aprūpes centrs", kas laiku pa laikam atceļo arī uz Balviem un sniedz ārstu konsultācijas bērniem līdz 18 gadiem.

Kāpēc viņi brauc pie mums un kāds no tā labums vietējiem iedzīvotājiem, – laikraksts "Vaduguns" jautāja mobilā bērnu veselības aprūpes centra veselības veicināšanas koordinatorei DIĀNAI NIEDRAI.

Šo iespēju nodrošina labdarības organizācija (RMHC Latvija), kuras misija ir sniegt pakalpojumus, kas tieši ietekmē Latvijas bērnu veselību un labklājību. Tas notiek sadarbībā ar ārstiem, un uz dažādām Latvijas pilsētām izbraukumus lielākoties dodas Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas ārsti. Bērniem līdz 18 gadiem sniedz bezmaksas medicīniskās konsultācijas. Koordinatore atklāja, ka viņu organizācija ir oficiāli reģistrēta ārstniecības iestāde un tai ir piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss. Tā darbojas, pateicoties līdzcilvēku un korporatīvajiem ziedojumiem. Gada laikā dodas izbraukumos uz apmēram 40 Latvijas vietām un nodrošina līdz pat pieciem tūkstošiem medicīnas speciālistu konsultācijas.

Katrā pilsētā, kur centrs iegriežas, viņiem ir zināms sadarbības partneris, informators, kurš sniedz vajadzīgo informāciju, lai izvēlētos konkrētās ārstniecības jomas un atbilstošus speciālistus. Mobilā veselības aprūpes centra *busā* ir divas pacientu izmeklēšanas telpas un vēl pieņemšanas telpa. Parasti strādā divi kvalificēti ārsti. Centrs nodrošina otolaringologa, bērnu neirologa, oftalmologa, optometrista, fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsta, logopēdijas speciālista, alergologa, bērnu endokrinologa, bērnu gastroenterologa, dermatologa, bērnu ķirurga/ortopēda un vēl citu speciālistu konsultācijas.

Ar Balviem sadarbība notiek vairākus gadus, un mobilajā *busā* te ir pabijuši dažādi speciālisti. Šoreiz Balvos bērnu pieņēma acu ārsts un neirologs. "Mēs jau savlaikus plānojam izbraukumus, sadarbojoties ar Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas mediķiem un rēķinoties ar ārstu darba grafiku. Zinot konkrētās dienas datumu, zvanu uz plānoto izbraukuma pilsētu mūsu sadarbības partnerim, kurš tālāk veido pacientu pierakstu rindu," pastāstīja Diāna.

Ārsti strādā garu darb dienu. Dienā viens speciālists parasti

pieņem vismaz 20 bērnus. Mobilā centra pakalpojumi dod iespēju apmeklēt vajadzīgo ārstu speciālistu sev tuvā dzīvesvietā, saņemot konsultācijas, kuras, iespējams, vecāki nevarētu nodrošināt saviem bērniem, lai aizbrauktu uz Rīgu. Garas pierakstu rindas tagad ir pie daudziem speciālistiem, un koordinatore neslēpj, ka rindas ir arī pie šī mobilā centra ārstiem, par ko liecina jau sen visam gadam sastādītais pierakstu grafiks.

Konkrētā dienā Balvos līdz pulksten 15.30 neirologs bija konsultējis 19 bērnus, acu ārsts – 18, un *busa* ārpusē stāvēja vēl vairāki bērni, gaidot savu pieņemšanu. Balvos todien strādāja acu daktere Arita Danilāne un bērnu neiroloģe Lolita Budņika. Koordinatore atklāja, ka acu ārstam, pārbaudot bērnus, vairākiem nācies izrakstīt brilles, kas liecina par redzes pasliktināšanos, savukārt pie neirologa ved bērnus ar stājas problēmām, miega traucējumiem, gadījumos, kad bērniem ir sūdzības vai vecāki novērojuši izpausmes, par ko vēlas konsultēties. Ārstu slēdzieni ir dažādi: liecina par turpmākās veselības kontroles nepieciešamību, kādam jāturpina vēl citi izmeklējumi, bet kādam ar veselību viss ir kārtībā.

Moderns transports. Medicīniskās konsultācijas tiek nodrošinātas transporta līdzeklī, kas ir 12 metrus garš un speciāli piemērots diagnostisko un profilaktisko medicīnas pakalpojumu sniegšanai. Tajā ir uzgaidāmā telpa un divi ārstu kabineti, viens no kuriem īpaši piemērots oftalmologa konsultācijām ar visām tam nepieciešamajām diagnostikas iekārtām.

Centra koordinatore. Diāna Niedra ir pirmā, kura atver mobilā *busa* durvis un laipni sagaida ikvienu pacientu. Lai nodrošinātu hroniski slimo bērnu konsultāciju pēctecību, gandrīz katrā izbraukuma vietā mobilais centrs ierodas vairākas reizes gadā.

Priecīgas par vizītēm. Māra todien tikās ar abām ārstēm, lai konsultētos par savu veselību.

Priecīga par operatīvo iespēju nokļūt pie dakterēm tepat Balvos bija arī meitenes mamma Gunta.

Īsumā

Atradums, staigājot pa mežu

Liels atradums. Elziņai patīk dažnedažādas nodarbes dabā, patīk arī pastaigas pa mežu, lai iepazītu sēnes. Taču sēņojot meitene atrada arī dzīvnieka nomestos ragus.

Laiks šogad kļuvis neraksturīgi silts rudens pusei, laiku pa laikam uzlīst, un ļaudis priecājas par vareni bagātīgo sēņu ražu, ko atrod mežos un kas papildinās viņu pārtikas krājumus. Izvēlīgākie ievāc tikai gailenes vai baravikas, lai uzreiz liktu uz pannas un saceptu garšīgā krējuma mērcē. Citi lasa visas atrastās ēdamās sēnes un priecājas, ka sēņu raža mērāma vai desmit spaiņos.

Taču kādam gadās vēl citi negaidīti un pārsteidzoši atradumi, staigājot pa mežu. Tā, lūk, Elza, kura laiku pa laikam ar vecākiem un mazāko māsu, un arī brāli ciemojas pie vectēva Balvu novada Sauleskalnā, staigājot pa mežu atrada lielus, skaistus brieža ragus. Meitene, tos ieraugot, jutās ļoti izbrīnījusies, bet pēc brīža dikti priecīga.

Jaunas idejas aizvien ir modē

Liek apstāties un padomāt. Šo priekšmetu ražotāji uzsver, ka dāvanas noderēs tiem, kuriem patīk saņemt pārsteigumus ar nozīmi. Elizabete Brūniņa no Gulbenes atklāj, ka izdomāt uzrakstus palīdz arī pircēji, un daudzi pasūta konkrētām cilvēkiem domātas dāvanas variantu.

Zaļajos tirdziņos parādās aizvien jauni mājražotāju piedāvātie produkti, kas pārsteidz un ieinteresē pircējus. Viens no pēdējā laika jaunumiem ir hidrolāti – produkti, ko iegūst, destilējot augus. Destilēšanas procesā tvaiks plūst cauri augiem un paņem vērtīgās sastāvdaļas, kas šķīst ūdenī. Destilēt var auga lapas, dzinumus, mizas, saknes, ziedus vai pumpurus. Produkta piegādātāji iesaka izmantot hidrolātus pašsajūtas uzlabošanai, kas noder, piemēram, sejas kopšanai, ādas atsvaidzināšanai karstā laikā, tos izmanto arī krēmu, šampūnu pagatavošanā. Ražotāji teic, ka tie noder kā dabiskā kosmētika ūdens vietā.

* Sākums 1.lpp.

“Gada cilvēks mūzikā”. Jānim Budevičam balvu pasniedza dziedātāja Agnese Rakovska. Ērģelnieks ar vairāk nekā 25 gadus ilgu pieredzi vada arī baznīcas kori. Ar mūzikas palīdzību viņš spēj gan mierināt, gan priecēt, gan arī cienīt cilvēkus. Jāpiebilst, ka Jānis ir sakomponējis mūziku visām Svētās Mises daļām, kuras tiek dziedātas Vissvētākās Jaunavas Marijas svētkos Aglonā. “Ši varbūt būs viena no retajām reizēm, kad man laikam nav ko teikt. Tie, kas mani pazīst, prafis novērtēt. Prieks, ka vēl kādam bija prieks,” saņemot balvu, lakoniski teica Jānis.

“Gada cilvēks mākslā”. Deputāte, Balvu novada Izglītības, kultūras un sporta jautājumu komitejas priekšsēdētāja Aija Mežale, pasniedzot gada balvu Elitai Eglītei, uzsvēra, ka kultūra ir dialogs: “Un dialogs sākas ar konkursa nolikumu, turpinās ar komisijas izveidi. Tad ar pretendentu pieteikšanu, un šodien esam šeit. Dialogs ir starp skatītāju un starp kultūru, un starp kultūras nesējiem. Mēs vienmēr jūs novērtēsim un baudīsim kultūru. Patīkami sveikt savu vienaudzi šajā nominācijā, – lai vienmēr, vienmēr Tev būtu veselība!” Jāpiebilst, ka visi laureāti saņēma Elitas Eglītes īpaši veidoto vāzi. “Arī turpmāk jūs mēģināšu iepriecināt un pārsteigt,” apliecināja Elita (foto – no labās).

“Gada cilvēks muzeju nozarē”. Viļakas muzeja vadītājai Ritai Gruševai (foto – no labās) 23.septembris, visticamāk, ilgi paliks atmiņā. Kā nu ne, ja gada balvu var uzskatīt arī kā dāvanu dzimšanas dienā. Vēlreiz apsveicam! Balvu Mākslas skolas direktore Elita Teilāne, sveicot Ritu, atzina, ka balvas saņēmēja ir unikāla persona: “Tu tik daudz lietas, darbus, izpēti, klātbūtni, iniciatīvu esi ieguldījusi, ka man kā mākslas skolas direktorei, kurai ir saskarsme ar dažādiem dokumentiem, jāsecina, ka muzeja vadītāja savu amata aprakstu varētu trīskāršot, četrkāršot. Novēlu, lai pietiek enerģijas īstenot daudzās ieceres, kas vēl būs! Tāpat man ir novēlējums visiem muzeju darbiniekiem – lai nekad, nekad, nekad muzejos pēc kāda laika nav jāapkopo materiāli par karadarbību.” R.Gruševa apsoliņa neapstāties pie iesāktiem un turpmākajiem darbiem: “Šogad būs jauna un skaista ekspozīcija par Viļaku un tās apkārtnes vēsturi. Nākamgad plānota tās digitalizācija. Ļoti patika tas, ka kāds, kurš pieteica mani šai nominācijai, uzrakstīja, ka esam muzejnieki jebkurā diennakts laikā.”

“Gada amatiermākslas kolektīvs”. Gada balvas kultūrā izvērtēšanas komisijas vadītājs Māris Lāpāns, pasniedzot gada balvu Briežuciema tautas nama dāmu muzikālajai apvienībai “Amma”, vēlēja arī turpmāk zibēt tikpat spoži. “Ammas” mūziķes neslēpa, ka emocijas sit augstu vilni: “Patiesi esam ļoti saviļņotas, gandarītas un noteikti laimīgas. Gribas pateikt lielu, cilvēcīgu ‘PALDIES’ visiem cilvēkiem, kuri ir novērtējuši mūsu darbu. Mums šodien ir ļoti labi! Izrādās, ka tam laimes mirklim nevajag nemaz tik daudz. Mili to, ko tu dari! Vēlreiz gribas pateikties saviem pagasta iedzīvotājiem un mūsu Zitiņai. Tāpēc esam gatavi no ādas līst ārā, lai pierādītu, cik mēs esam disciplinēti, izdarīgi un uzticami. Tāpat paldies žūrijas komisijai, jo augstu novērtējam viņu lēmumu.”

“Gada cilvēks bibliotēku nozarē”. Gada balvas saņēmēju, Rugāju bibliotēkas vadītāju Evitu Garbacku raksturo augsts profesionālisms un milzīga mīlestība pret lasītājiem. Deputāts, rakstnieks Aldis Bukšs, pasniedzot balvu, atklāja, ka visjaukākās un spilgtākās bērnības atmiņas saistās ar laiku, kas pavadīta Baltinavas bibliotēkā: “Esmu pārliecināts, ka Evita saviem apmeklētājiem rada tādas pašas sajūtas.” “Pēc horoskopa esmu tipisks Vērsis – skaistas runas man nepadodas. Tas ir liels stimuls strādāt tālāk,” sakot paldies klātesošajiem, teica Evita.

“Gada notikums kultūrā”. Šajā nominācijā balvu saņēma arī Līga Moroza-Ušacka par deju studijas “Terpsihora” 15 gadu jubilejas Ziemassvētku izrādi, kurā piedalījās vairāk nekā 100 bērni. Balvu pilsētas pārvaldniece Maruta Castrova, pasniedzot balvu, uzsvēra, ka vārds ‘kultūra’ iederas no dzimšanas līdz pat kapam: “Mums ir kapu kultūra, mums ir sporta kultūra, mums ir valodas kultūra u.t.t. Vārds ‘kultūra’ saistās ar radošumu, kas ir neizsīkstošs avots. Un Līgai acis mirdz!” Balvas saņēmēja atzina, ka darbs viņai ir sirdslieta. “Patiesi acis un sirds deg par to, ko es daru. Ceru, ka pietiks spēka un ideju darīt arī tālāk,” piebilda Līga.

“Gada kultūras organizators”. Gada balvas saņēmējs Andris Slišāns, šķiet, saņēma vislielākās ovācijas, turklāt balvu viņam pasniedza aktieris Jānis Kronis. A.Slišāns atklāja, ka, sēžot zālē, domājis, ko teiks, ja viņu uzaicinās uz skatuves: “Es neko neizdomāju. Liels paldies! Driest, es nolasišu vienu ziņu? Maija Laicāne, zvanot, skaisti jautāja, vai Gada kultūras balvas pasniegšanas pasākumu varētu noslēgt Upītes folkloras kopa? Maijas teikto pārfrāzēju sarakstē: “Mēs būsim pasākuma noslēdzēji. Sacīja, ka vajag tā, lai nāk no sirds un dvēseles. Lai gribas raudāt un aplausus sist; lai vienlaikus ir asaras un prieks; lai mute vajā no pārsteiguma, bet tajā pat laikā ir ļoti jauki.””

“Jaunais talants kultūrā”. Gada balvu saņēma Balvu Mūzikas skolas vokālais ansamblis skolotājas Lindas Vītolas vadībā. Prāvests Guntars Skutels nešaubās, ka Linda jāuzrunā ar lielo burtu ‘Maestro’. “Tad, kad man pateica, ka jāpasniedz balva Lindai, nedaudz *iepauzēju*. Viss nāk atpakaļ. Esmu izmantojis Jūsu talantīgos audzēkņus, kuri ir uzstājušies Viļakas baznīcā, sakot: “Lūdzu, nesakiet skolotājam.” Tolaik nodomāju, ka kādreiz jau būs jātiekas ar skolotāju un kaut kā jāatmaksā. Nezināju, ka tas notiks šādā veidā. Jaunieši, jums ir fantastisks pedagogs, izmantojiet to!” vēlēja prāvests. Savukārt Linda Vītola ir pārliecināta, ka vislielākos paldies vārdus pelnījuši ansambļa dziedātāji: “Man ir paveicies, jo viņi ir savam vecumam neatbilstoši dzīves gudri, no viņiem es daudz ko varu mācīties. Viņi ir radoši un ļoti atbildīgi. Es zinu, – ja vajadzēs, viņi dziedās agri no rīta un ir gatavi dziedāt vēl vakarā. Ja vajadzētu, dziedātu arī naktī, kā, šķiet, dziesmu svētkos. Viņiem katram uz pleca ir eņģelis, tāpēc viņus pamana. Balvu novads var būt lepns, jo jaunieši lauza stereotipu, ka vislabākais ir tikai galvaspilsētā, ka vislabākais ir tikai lielajās pilsētās. Viņi ir pierādījuši, ka no 67 ansambļiem visaugstākais rezultāts ir tieši viņiem, nevis Rīgas ansambļiem. Uz tikšanos kaut kur, kaut kad...”

“Gada notikums kultūrā”. Žūrija gada balvu piešķīra Evitai Zarembai-Krīgerei par grāmatas “Pa dziesmas pēdām Ziemeļlatgalē” izdošanu. Tā kā Evita kopā ar folkloras kopu muzicēja Preiļos, balvu dzīvesbiedram Andrim pasniedza žurnāliste, Augstākās Tiesas komunikācijas nodaļas vadītāja Rasma Zvejniece. “Pieļauju, ka mana nokļūšana šī pienākuma izpildē nav saistīta ar Augstāko tiesu,” jokoja Rasma. Nopietni runājot, viņa atgādināja, ka ilgu gadu bijusi laikraksta “Vaduguns” redaktore: “Jāsecina, ka ir izaugusi nākamā paaudze, un Evitu es nepazīstu kā daudzus citus balvu saņēmējus. Protams, veicu priekšdarbus un iepazīnos iespējami ar daudziem informācijas avotiem. Evitu iepazīnu neklātienē. Radās jautājums ne tikai par grāmatu, bet arī ļoti daudzām citām lietām, ko un kā viņa to dara un pa kuru laiku to var paspēt izdarīt? Redzot, ka balvu ir, kas saņem, domāju, ka arī ikdienā ir, kas palīdz. Šī balva ir par notikumu. Kas ir tie cilvēki, kuri var radīt notikumu? Manuprāt, vajadzīgas divas lietas. Vajadzīgs mirzums acīs. Otrkārt, rūpīgs, ļoti liels darbs un mērķis. Tā kā sāku ar “Vaduguni”, tad arī pabeigšu ar “Vaduguni”. Pirms 19-20 gadiem “Vaduguns” ieguva folkloras gada balvu par projektu, kura noslēgumā tapa ļoti skaists kalendārs “Baltais mantojums” par folkloras kopām un etnogrāfiskajiem ansambļiem mūsu novadā. Tā ir lieta, par kuru ne tikai Balvu novads, bet arī Latgale un Latvija var lepoties. Ļoti svarīgi ir saglabāt šo mantojumu. Evitas grāmata to dara. Jo vairāk mēs digitāli kļūstam, jo vērtīgāki notikumi ir grāmatu iznākšana.”

Atklāj izstādi. Benislavas etnogrāfiskā ansambļa pašdarbnieki apliecināja, ka to var uzskatīt par Benislavas kora dziedājo tradīciju turpinātāju.

Darbs bija sarežģīts. Gada balvas kultūrā izvērtēšanas komisijas vadītājs Māris Lāpāns neslēpa, ka darbs bija grūts un sarežģīts: “Šis ir pirmais šāds pasākums, kad Balvu novadā ir atgriezušies nu jau bijušie Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadi. Katrs pretendents ir pelnījis balvu, jo mēs taču visi dzīvojam un ieliekam savu sirdi un dvēseli savos darbos.”

Tetovējums kā izpausmes veids

“Man patīk, un ar to pietiek!”

Ar tetovējumiem, kuru pirmsākumi meklējami jau vairākus tūkstošus gadu pirms mūsu ēras, mūsdienās nevienu vairs nepārsteigs. Tomēr ik reizi, kontaktējoties ar cilvēku, pievērsam uzmanību viņa ārējam izskatam un pamanām arī izmaiņas, īpaši, ja tās nav saistītas tikai ar apģērbu vien. Šķiet, tetovējums, pat tikai viens, maina cilvēka tēlu un ārējo izturēšanos. Kādreiz ar tetovējumiem vairumā gadījumu savu ķermeni izrotāja ieslodzījumā pabijuši vai citi sliktie onkuļi un tantes, tomēr tas ir sen pagājis stereotips. Tetovējumu nozīme dažādās pasaules malās un kultūrās atšķiras, un pētījumos secināts, ka vismaz viens tetovējums ir 12% Eiropas iedzīvotāju. Ādas zīmējumus cilvēki sev izvēlas dažādu iemeslu dēļ: lai izceltu savu individualitāti, veicinātu seksuālo pievilcību, uzlabotu ārējo izskatu, sekotu modei vai paustu neapmierinātību pret politisko situāciju.

Spilgta personība, kura ne tikai labi izskatās un piedalās dažādās reklāmās un fotosesijās, un kuras ķermeni klāj jau vairāk nekā desmit tetovējumi, ir jauna sieviete – balveniete VANDA GABRIELA KONOVALĒ. Aicinājam viņu uz nelielu atklāsmi par to, kā pati nonāca pie šādas domas un ko tas nozīmē pašai un apkārtnējiem.

“Mans pirmais tetovējums bija ļoti spontāna ideja,” savu stāstījumu iesāk Vanda. “Teorētiski es jau laiciņu gribēju tetovējumu, bet nebija konkrētas idejas. Vienā dienā izdomāju, ko vēlos, un otrā jau to uztaisīju. Tolaik man bija 16 gadi, un tas bija 8.februāris,” teic jaunā sieviete. Šajā tetovējumā attēlota putna spalva, no kuras izlido putni, un uzraksts “All good things are wild and free”, kas latviski nozīmē “Visas labās lietas ir mežonīgas un brīvas”. Vanda, godīgi atzīstot, teic, ka pat neatceras, kas viņu uz to vispār pamudināja, jo vienmēr tetovējumus uztvērusi kā mākslas veidu, un māksla viņu ir saistījusi vienmēr.

Vanda atceras, ka tetovētāju viņai toreiz ieteica meitene no skolas, kurā pati mācījās. Internetā jauniešu aplūkoja mākslinieka darbus, piesaistīja gan kvalitāte, gan smalkās līnijas, ko redzēja puīša darbos. Vanda zināja arī to, ka meistars ir pabeidzis Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolu un darbojas mākslas pasaulē ne tikai kā tetovētājs. “Bet tolaik, šķiet, galveno lomu nospēlēja tas, cik ātri varēja dabūt pierakstu,” atminas Vanda un piebilst, ka galarezultāts viņu ļoti apmierināja. “Nākamo tetovējumu uztaisīju pēc gada – neilgi pēc savas dzimšanas dienas. Tajā attēlots pakalķājās pacēlies savvaļas zirgs, un tetovējums atrodas uz labā augšstilba. Nākamais tapa vēl pēc gada un atkal tieši manā dzimšanas dienā, šoreiz tas bija lotosa zieds (zem krūtīm). Pēc mēneša vienas dienas laikā uztaisīju vēl trīs tetovējumus uz kreisās rokas – zivtiņu, kompasu ar bultu un orhideju. Vēl pēc diviem mēnešiem uz labās rokas tapa saulespuķes ar tauriņiem. Tālāk sekoja zars ar lapām (zem atslēgas kaula, labajā pusē), kas tapa septembrī. Pēc tam tā paša gada decembrī sekoja fēnikss (uz muguras). Kopumā tie ir septiņi tetovējumi gada laikā, kas līdz šim ir mans rekords,” aizraušanos ar sava ķermeņa apgleznošanu uzskaita Vanda un piebilst: “Nākamās bija lilijas uz kreisās kājas, kas tapa četrus mēnešus vēlāk. Tad pēc gada uz labās kājas, virs potītes, uztetovēju vienradzi ar viņa glāzi. Šobrīd uz kreisās kājas augšstilba stāv skice puķim, kas vēl nav līdz galam pabeigta.” Idejas jaunā sieviete gūst, saskaņojot savas personības un rakstura iezīmes, kā arī balstās uz tetovējumu nozīmi un simboliku. Dažus darbus viņa skicējusi pati, bet dažus atrod internetā un dod tetovētājam pārļabot, lai tas atbilstu pašas gaumei.

Vanda atzīst, ka visiem tetovējumiem ir bijis viens un tas pats meistarš: “Ļoti patīk kvalitāte un darba ātrums, tāpēc meistarū nevēlos mainīt. Turklāt to darīt, ja esi atradis, tā teikt, savējo, ir ļoti riskanti, jo tetovējumi ir ļoti delikāta lieta, ko var viegli sabojāt. Man ir svarīga gan kvalitāte, gan ķermeņa labsajūta un veselība.” Ja vēlētos rast atbildi uz jautājumu, kā to pieņem apkārtējie –, jaunā sieviete atzīst, ka ģimene viņas tetovējumus pieņēma diezgan neitrāli, bet dažreiz gan ieminas, ka varbūt jau pietiktu. “Sabiedrībā esmu dzirdējusi dažādus viedokļus, – ir tādi, kam patīk, ir tādi, kam nepatīk –, bet es tam nepievēršu uzmanību. Man patīk, un ar to pietiek,” pārliecinoši teic Vanda un atzīst, ka tetovējumi bieži vien *strādā* kā iemesls citiem uzsākt sarunu. “Tādu izteiktu nepatiku pret tiem esmu dzirdējusi, šķiet, tikai divas reizes, bet lielākoties cilvēkiem mani tetovējumi patīk,” teic sieviete.

Lai taptu tetovējums, ir jādarbojas ar speciālu ierīci, kurā adatas kustas pēc atkārtotu svārstību principa, kas tiek simtiem reižu iedurtas ādā. Un daudzi noteikti ir uzdevuši sev jautājumu, – cik sāpīgi tas ir? Vanda, kuras ķermeni rotā jau pārismit tetovējumi, zina teikt, ka lielākoties visiem cilvēkiem ir vienas un tās pašas jutīgākās vietas, un tās atrodas tuvāk kaulam un kur ir plānāka āda. Savukārt tā saucamais “sāpju sliekšnis” katram ir savs. “Es, piemēram, šajā ziņā esmu diezgan izturīga, jo man biežāk kut nekā sāp, un tas ir vēl grūtāk, jo gribas visu

seansa laiku dīdīties. Manas jutīgākās vietas ir zem krūtīm, uz gurna un rokas – vietā, kur ir vēna,” savu pieredzi atklāj Vanda.

Jautājot par interesantākajiem gadījumiem, kas saistās ar tetovēšanu un tetovējumiem, Vanda atzīst, ka atceras seansa, kad tapa lotosa zieda tetovējums: “Tad vēl nebiju pieradusi pie tā visa tik ļoti, tas bija sāpīgi, un toreiz gandrīz pateicu meistaram, – man pietiek, es eju mājās.” Tāpat viņai šķiet interesanti, kad citi cilvēki mēģina viņas tetovējumus tulkot *pa savam*, jo tas vienmēr ir pilnīgi pretēji tam, kā ir patiesībā. Savukārt darbojoties ar mazuļiem (strādājusi gan bērnudārzā, gan par auklīti, gan ikdienas saskarsmē – no aut.), bērni ir jautājuši, vai drīkst izkrāsot kādu tetovējumu?” atminas Vanda.

Sarunas noslēgumā jaunā sieviete teic, ka ar tetovēšanu tomēr nevajag steigties: “Ieteiktu kārtīgi visu apdomāt un atrast labu meistarū, lai nenāktos pēc tam nožēlot. Tetovējumi, manuprāt, ir mākslas izpausmes veids. Es pati dodu priekšroku tikai tādiem, kas taisīti ar nozīmi, bet tā, protams, ir katra paša izvēle. Ja ir vēlme uztaisīt tetovējumu, – kāpēc ne? Īstais laiks, lai to darītu, drīzāk varētu būt jaunībā, bet ar apziņu par to, ko dara. Jo vairāk cilvēks tuvojas brieduma gadiem, jo vairāk var rasties domas, ka labāk to nedarīt, lai gan zinu cilvēkus, kuri arī brieduma gados taisa tetovējumus.”

Vieni no pirmajiem. Zirgs simbolizē spēku un brīvību, drosmi, grāciju, inteliģenci, nepakļāvību. “Arī pati esmu dzimusi šajā gadā,” teic tetovējuma īpašniece. Kompas simbolizē sava ceļa veidošanu, brīvību, arī izdarītās izvēles, sekošanu saviem sapņiem. Bulta kompasā apzīmē to, ka bultu nevar izšaut uz priekšu, to vispirms neatvelkot atpakaļ, un tas ir tāpat kā dzīvē, – viss sliktais, kas velk atpakaļ, patiesībā stumj mūs uz priekšu.

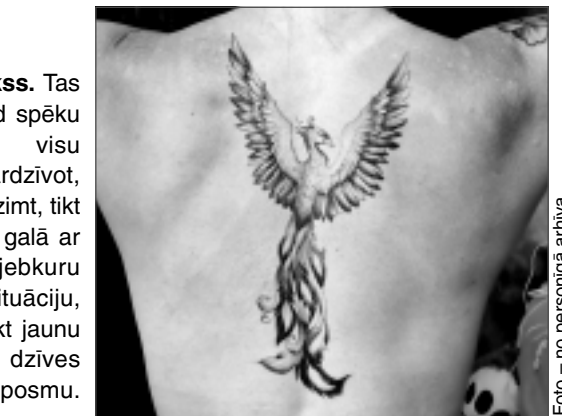
Orhideja. Tā simbolizē spēku, skaistumu, pilnveidošanos, līdzsvaru, eleganci, harmoniju, kreativitāti, kaislību.

Zars ar lapām. Tas simbolizē dzīves ciklu, laimi, dzīvību, pārmaiņas, izmēģinājumus.

Spilgta un pārliecināta. Šobrīd Vandas ķermeni rotā 11 pilnībā pabeigti un viens nepabeigts tetovējums, bet tas noteikti neesot viss, jo vēl esot dažas idejas. Lilijas (foto), kas rotā Vandas kreiso kāju, simbolizē spēku un atdzimšanu, grāciju un cēlumu, kā arī rakstura stingrību.

Fēnikss. Tas dod spēku visu pārdzīvot, atdzimt, tikt galā ar jebkuru situāciju, sākt jaunu dzīves posmu.

Lappusi sagatavoja S.Gugāne

Informē Valsts probācijas dienests

Jaunietis, kurš kļuva pieaudzis, vēl esot bērns!

Saskaņā ar jaunākajiem pētījumiem efektīva probācija var ievērojami samazināt atkārtoti izdarītu noziegumu skaitu jauniešu vecuma grupā. Lai to panāktu, liela loma ir personāla sagatavotībai, darba metodēm, kas ir atbilstošas šai mērķa grupai un ir balstītas uz pētījumiem, zinātniskiem secinājumiem. Tā ir daudzsoļa perspektīva probācijai kā instrumentam, ko izmanto, lai samazinātu noziedzību un uzlabotu jauniešu dzīves kvalitāti, – informē Valsts probācijas dienesta Latgales reģiona teritoriālās struktūrvienības Balvu nodaļas vadītājs JURIS RAGOVSKIS.

Viņš teic, ka vecuma grupā līdz 25 gadiem Valsts probācijas dienesta redzeslokā visbiežāk nonāk jauni vīrieši. Tā ir sabiedrības daļa, kura, uz brīdi aizmirstot par sodu, gan fiziski, gan intelektuāli varētu sniegt milzīgu ieguldījumu mūsu sabiedrības stiprināšanā, attīstībā un drošībā. Diemžēl tie jaunie vīrieši, kuri savas rīcības un pieņemto lēmumu dēļ nonāk kriminālsodu izpildē, nereti no tās ārā netiek nekad, vai, ja izdodas saņemt atbalstu un izķepuroties, tad atsevišķas iespējas valstī viņiem ir liegtas, jo agrā vecumā iegūtā sodāmība no papīriem nepazūd.

2022. gadā vien probācijas dienests Latvijā strādāja ar 906 bērniem un 3167 jauniešiem visās probācijas dienesta funkcijās kopā, kas vidēji ir 25% no visa klientu skaita. Probācija var būt svarīgs instruments, lai palīdzētu jauniešiem atgriezties uz pareizā ceļa. Sniedzot individuālu atbalstu un skaidrojot robežas, probācijas darbinieki var palīdzēt jauniešiem risināt viņu pamatproblēmas, lai noziegumi neatkārtotos, piemēram, vielu lietošana vai garīgās veselības problēmas. Mums ir jākoncentrējas ne tikai uz jauniešu sodīšanu par viņu kļūdām, bet arī uz to, lai palīdzētu viņiem mācīties no šīm kļūdām un kļūt par labākiem cilvēkiem. Efektīva probācija var palīdzēt mums to izdarīt.

Viens no efektīvas probācijas piemēriem ir stāsts par jauniešu, kurš, vēl esot bērns, kļuva pieaudzis. Šis stāsts ļauj mums katram pašam sev uzdot jautājumus: vai jaunieši vienmēr var patstāvīgi pieņemt lēmumus? Vai jaunieši vienmēr apzinās savas uzvedības sekas? Vai speciālistiem pietiek ar iemācītām zināšanām, lai labi strādātu ar bērnu un jauniešu?

Jaunietis Aldis probācijas dienestā nonāca 15 gadu vecumā. Viņš savā vecumā bija jau ļoti pieaudzis un ļoti dusmīgs. Vieta, kurā viņš auga, labprāt viņu tur vairs nekad neredzētu. Alda pieņemto lēmumu dēļ tika izpostīti vairāki vietējie veikali un izdemolētas mājas. Tiekoties un iepazīstot Aldi, tika noskaidrots, ka pēdējo gadu viņš reti bijis skolā, taču, ja paskatās vēl gadu iepriekš, nav neviena pārkāpuma nedz skolā, nedz viņš nonācis policijas redzeslokā. Visi kriminālpārkāpumi kā cunami vilnis nākuši vien dažādu mēnešu laikā. Sods Aldim tika piespriests ātri un uz ļoti ilgiem gadiem. Aldim ir trīs gadus vecs brālis un pusotru gadu veca māsa, par kuriem viņš ļoti uztraucas. Uztraucas tādēļ, ka vecāku alkohola lietošanas problēmu dēļ viņš aprūpē mazākos radniekus. Viņš gatavo ēst, sameklē malku, kas mājās nav sagādāta, samīļo un izklaidē mazos. Visus pārkāpumus Aldis izdarīja vasarā, kad rūpes par mazajiem nebija tik lielas. Aldis emocionāli salūza zem atbildības sloga un savus pārdzīvojumus *izlādēja*, lietojot alkoholu, demolējot un dedzinot. Aldis, vēl esot bērns, kļuva par divu mazu bērnu aprūpes personu, centās mācīties un būt laipns, bet salūza, jo kļuva pieaudzis, vēl esot bērns.

Skolotāji zināja, ka viņam ir jābūt skolā, tādēļ viņš tika sodīts par kavējumiem. Policisti zināja, ka viņam jābūt mājās, nevis jāklaiņo apkārtnē, tādēļ viņš tika sodīts.

Mēs, pieaugušie, zinām ļoti daudz par to, kam un kāpēc jānotiek, bet vai vienmēr mēģinām saprast, kādēļ kaut kas nenotiek tā, kā tam būtu jānotiek, vai vienmēr paskatāmies uz to, kas nav tik viegli pamanāms? Vai spējam ieraudzīt to, kas slēpjas aiz sastrādātām, netīrām bērna rokām, aiz aizmīg-

šanas stundās, aiz neierašanās skolā, aiz būšanas kaut kur? Pieaugušā uzdevums ir saredzēt jaunieša potenciālu, saredzēt resursus un palīdzēt atrast iespēju tos likt lietā. Speciālistam, kurš strādā ar bērniem un jauniešiem, nav jāzina viss, zināšanas ir tikai daļa no darba instrumentiem. Lielākā speciālistu darba instrumentu daļa ir viņš pats, ar savu personību, atvērtību, spēju būt klātesošam, spēju mācīties kopā ar bērnu un jauniešu, ar radošu pieeju un pacietību. Bērni nav mazi pieaugušie, ar viņiem ir jāstrādā citādāk!

Dienests savā 20 gadu attīstības laikā soli pa solim mērķtiecīgi ir veidojis darbu ar bērniem un jauniešiem kā īpašāku, citādāku. Šo specializāciju Dienests uzsāka, vairāk fokusējoties tieši uz bērniem, ieviešot riska un vajadzību novērtēšanu bērniem, izstrādājot īpašu probācijas programmu šai mērķa grupai. Īpaši pēdējos gados Dienests sagatavo speciālistus, kas specializējas darbā gan ar bērniem, gan ar jauniešiem, un organizē pasākumus šo speciālistu kopas stiprināšanai.

Šogad Dienestā ir jau vairāk nekā 100 nodarbinātie, kuri ir īpaši sagatavoti darbam ar bērniem un jauniešiem, Balvos apmācīti divi nodarbinātie, kuri tad arī strādās ar bērniem, kuri izdarījuši noziedzīgu nodarījumu un tiesa piemērojusi piespiedu ietekmēšanas līdzekli – Probācijas dienests ir organizējis informatīvu izglītojošu seminārus gan sadarbības partneriem, gan skolu direktoriem, gan skolēniem un turpinās to darīt, ja izglītības iestādes aicinās.

Interesentiem 2023. gada 3. oktobrī no plkst. 9.00 līdz 15.00 dota iespēja iepazīties ar probācijas dienesta darbinieku izaicinājumiem, sasniegumiem un ikdienas darbu. Aicinām apmeklēt Valsts probācijas dienesta Balvu nodaļu (Balvos, Bērzsila ielā 5), kontaktinformācija pa tālruni nr. 26655430.

Pasākums

Drošības diena VUGD Balvu daļā

22. septembrī VUGD Latgales reģiona pārvaldes Balvu daļā notika Drošības diena, uz kuru bija aicināti gan bērni, gan pieaugušie. Bērniem bija iespēja uzzināt par drošību mājoklī, kā rīkoties ugunsneļaimas gadījumā, iepazīties ar ugunsdzēsēju glābēju darbu un profesiju. Pieaugušie varēja piedalīties konkursā autovadītājiem.

Drošības dienu organizēja un vadīja VUGD Latgales reģiona pārvaldes Balvu daļas komandieris Alvis Romāns un Balvu daļas amatpersonas, Viļakas posteņa komandieris Raivis Bondars, Tilžas posteņa komandieris Emīls Koniševs, kā arī Balvu daļas dežūraini. Pasākumā piedalījās un nodarbības bērniem vadīja VUGD Latgales reģiona pārvaldes Prevencijas nodaļas pārstāve Irita Slavinska un VUGD Latgales reģiona pārvaldes Ugundrošības uzraudzības un civilās aizsardzības inspektore Laura Košjeva.

Uzrunājot ieradušos Balvu pirmsskolas iestāžu audzēkņus, Drošības dienu atklāja VUGD Balvu daļas komandieris A. Romāns, isumā informēja bērnus par to, kad jāsauc ugunsdzēsēju glābēji. Ne tikai tad, kad izcēlies ugunsgrēks, arī tad, kad kokā uzrāpies kaķītis

un nevar tikt lejā. Arī tad atbrauks glābēji un palīdzēs. Pasākuma dalībnieki sadalījās komandās, un atraktīvi izziņošanās spēles, valdot lielai jautrībai un kņadai, varēja sākties. Bērni sacentās stafetēs, lika lielo puzzle, pielaiķoja ugunsdzēsēja glābēja tērpu, iepazīs ar depo telpām, bija iespēja pat padarboties ar ugunsdzēsamo šļūteni. Katram no mazajiem dalībniekiem darbinieki veltīja tik laiku, cik kurš vēlējas. Pēc daļas aplēsēm Drošības dienas pasākumā Balvos piedalījās teju divi simti mazo dalībnieku, lielākoties no Balvu izglītības iestādēm, kā arī no atbalsta centra "Rasas pērles" Rugājos.

VUGD Latgales reģiona pārvaldes Prevencijas nodaļas pārstāve I. Slavinska bērnu zināšanas par ugunsdrošību vērtēja atzinīgi, taču atzina, ka satraukums darīja savu, tādēļ zināšanas nepieciešams nostiprināt, ik pa laikam tās atkārtot. Drošības diena ir viens no veidiem, kā to izdarīt.

Konkursā par ceļu satiksmes drošības jautājumiem piedalījās septiņi autobraucēji, kas arī šobrīd ir aktīvi satiksmē. Pareizi atbildot uz pieciem jautājumiem, varēja saņemt galveno balvu – ceļojuma komplektu. Atbildot uz trim un četriem jautājumiem, mazākas balvas. Visi septiņi dalībnieki saņēma balvas.

Stafete. Pārvarot šķēršļu joslu, dalībniekiem bija jāuzvelk cimds un ar lielu zīmuli jāuzraksta telefona numurs 112, ar kuru var izsaukt ugunsdzēsēju glābējus, un tas jānolasa skaļi. Uztraukums bija! Stafeti vērtēja I. Slavinska.

Atklāj pasākumu. Drošības dienu Balvu daļā atklāja daļas komandieris A. Romāns. Notiekošo pasākuma laikā vēroja arī Lūsis Guntiņš.

Iepazīstas ar dūmu detektoriem. Drošības dienā bērniem bija iespēja iepazīties ar dūmu detektoriem. Nodarbību vadīja L. Košjeva.

Esam klāt! Skolotāju un auklītes pavadībā tūlīt pēc desmitiem bez kavēšanās pirmie pasākumā ieradās bērnudārza "Pīlādītis" bērni.

Foto - A. Kirsanovs

Foto - A. Kirsanovs

Foto - A. Kirsanovs

Foto - A. Kirsanovs

Lappusi sagatavoja I. Zinkovska

"Suņu skolas" nodarbības

Par darbu draugam ir jāmaksā!

"Vilku ielejas" laukumā Balvos notika ne tikai ierastā suņu apmācības nodarbība, bet te sagaidīja arī ciemiņus, kuri novadīja meistarklašu nodarbības. Balvus apmeklēja treneri gan no Latvijas, gan Lietuvas. Ciemojās Valdis Bikovskis, Natālija Kovaļonoka un Arturas Zaļeskas. Viņu sniegtie padomi palīdzēs suņu saimniekiem labāk izprast savus dzīvniekus un panākt vēlamos rezultātus.

Var noderēt arī vārīta ola

Kinologs VALDIS BIKOVSKIS pazīstams kā talantīgs godalgotu vietu ieguvējs gan Latvijas, gan starptautiska mēroga sacensībās. Viņš strādā muižā Kinoloģijas centrā un meistarklases nodarbībā stāstīja par motivācijas nozīmīgumu suņu apmācībā un kā tā izpaužas realitātē. Viņš uzskatāmi pamatoja, cik svarīga ir pareiza motivatora piemēklēšana, kas sunim nozīmē kaut ko garšīgu. Suņiem – medniekiem ļoti patīk kociņi, bumbiņas, ko pamet un dzīvnieks skrien noķert. Tamlīdzīgas lietas arī izmanto suņu apmācības procesā. Katrs saimnieks taču zina, kas viņa sunim ir liels kārums un sagādā prieku. Kārumus var atrast gan mājās ledusskapī, gan arī iegādāties speciālajos zooveikalos. Sākot darboties ar suni svešā vietā un uzsākot ko jaunu, Valdis ieteica kā motivatoru izmantot lietu vai gardumu, kas sunim nozīmē pašu, pašu labāko. Kādam tā var būt pat vārīta ola, kas saimniekam būs jānes līdz kabatā, ejot uz apmācības laukumu. "Sunim par viņa darbu ir jāmaksā – patīk tas saimniekam vai nē! Ja nemaksāsiet, neko daudz nepanāksiet! Treniņa uzdevumus noteiks saimnieka izvēlētie mērķi: vai iemācīt sunim tikai labu uzvedību, vai arī sasniegt ko vairāk un piedalīties sacensībās un izstādēs. Ieteiktu to mērķi nolikt augstāku!" uzsvēra Valdis Bikovskis. Protams, bez gardumiem svarīgs arī sociālais motivators – saimnieka mīlestība pret dzīvnieku, uzslavēšana, samīļošana, emocijas, kas izpaužas, esot kopā ar dzīvnieku.

Kinoloģe NATĀLIJA KOVAĻONOKA Balvos ciemojās otro reizi un bija atbraukusi no Daugavpils. Viņa meistarklases nodarbībā stāstīja par prasmju apguvi suņiem, kas dēvējama kā "darbs ar degunu". Kinoloģe raksturoja, kas raksturīgs šai disciplīnai, kādi vingrinājumi palīdz motivēt suni. "Deguna darbs" ir vērsts uz to, lai suni mudinātu viņa dabiskos instinktus. Zināms taču, ka suņiem ir neticami spēcīga oža un viņi savus degunus izmanto, lai iepazītu sev apkārtējo pasauli un cilvēkus. Deguna darbs notiek, pamatojoties uz uzvedību, ko suņi paši jau dara, bet dodot viņiem arī konkrētus uzdevumus. Natālija uzskata, ka visus suņus, neskatoties uz viņu augumiem, vecumu vai arī kādām uzvedības problēmām, var motivēt šai nodarbei. Galvenais, lai dzīvnieks ir labā fiziskajā formā un viņam nekā nesāp.

Natālija Kovaļonoka Balvos ciemojās arī "Vilku ielejas" atklāšanas pasākumā. Viņa pauž prieku, ka laukums aktīvi darbojas, notiek apmācības un te regulāri ierodas saimnieki ar saviem suņiem. Natālijai pašai ir divi suņi. Borderkollījs ir ļoti enerģisks dzīvnieks, visu savu mūžu palīdzējis meklēt cilvēkus, viņi sadarbojušies ar policiju. Enerģijas sunim joprojām ir daudz, bet izturības desmit gadu vecumā gan jau ievērojami mazāk. Tagad viņš ir pensijā, taču joprojām mīl "strādāt ar degunu". Otrs viņai ir četrgadīgais retrīvers, ar kuru ļoti aktīvi piedalās sacensībās disciplīnā "darbs ar degunu".

Trīs reizes nedēļā

Iespēju strādāt kinologu pavadībā un apmācīt savu mājas mīluli izmanto ne tikai Balvu novada iedzīvotāji. Kinologs OĻEGS ALEKSEJEVS priecājas, ka "Vilku ieleja" Balvos kļūst arvien populārāka, regulāri šurp pat vairākas reizes nedēļā brauc cilvēki arī no apkaimes novadiem. Oļegs teica, ka kopējo suņu skolas kontingentu veido ne tikai balvenieši, bet arī Alūksnes un Viļakas puses saimnieki ar saviem četrkājainajiem draugiem. Oļegs atzīst, ka dalībnieki, kuri nāk ar saviem mīluļiem uz suņu skolu Balvos, dara to atbildīgi un ieinteresēti. Tiek uzdoti arī mājas darbi, un kinologs nākamajā nodarbībā redz, vai tie ir pildīti un kā suņi vingrinājumu apguvuši. Oļegs atzīst, ka visi *iet uz priekšu*, var redzēt arī talantīgus audzēkņus. Kad nodarbībās ienāk jauni dalībnieki, vērojamas atšķirības suņu socializācijā.

Oļegs plāno, ka ar oktobri arī Balvos suņi trenēsies jaunā disciplīnā un pēc kāda laika, iespējams, kāds varēs pida-

Regulāri brauc uz Balviem. Inese un Sergejs savu Argo audzina, lai būtu mājas sargs ar labu uzvedību. Viņi dzīvo lauku mājā, suns ir ģimenes loceklis, kurš uztur mājas garu un ir labs draugs. Argo ikdienā dzīvo savā vaļā, nekur no sētas projām neklīst. Mājās saimniekiem ir vēl otrs suns, kurš aizvada pensijas laiku.

Argo ir vērigs. Ar Argo saimnieki brauc no Jaungulbenes. Kad suns izlec no mašīnas un dodas uz laukumu, viņš mēdz visus pamatīgi apriet. Taču laukumā viņa uzvedība mainās, dzīvnieks izrāda uzmanību un kļūst vērigs.

lities Latvijas mēroga sacensībās.

Meistarklašu nodarbībās piedalījās arī INESE un SERGEJS no Jaungulbenes. "Suņu skolā" kopš jūlija ik nedēļu mācās viņu Argo. Saimnieki atzīst, ka suņu puika pamata prasmes palēnām apgūst, arī kinologs viņu reizēm paslavējot. Argo ir pusgadu vecs, un apmācībai saimnieki viņu sāka pievērst pēc četriem mēnešiem. Suņu puika ir apguvis komandas 'sēdēt', 'gulēt', 'šurp'. Inese priecājas, ka nodarbības Balvos palīdz socializēties ne tikai dažādo šķirņu un augumu suņiem, bet arī viņu saimniekiem. Viņi sadraudzējas, pārrunā nodarbību tematiku, apspriež savu mīluļu panākumus, dalās vērojamos, stāsta par problēmām. Sākotnēji dzīvnieki laukumā mēdz uzvesties dažādi, kāds parāda arī raksturu, ir ar kaut ko nemierā, taču pēc laika suņi nomierinās un sāk apzināties, ko no viņiem sagaida.

Kāpēc divas bumbiņas? Valdis skaidroja, kāda nozīme ir katram priekšmetam, ko izmanto par motivatoru suņu apmācībā. Bumbiņām ir jābūt dažādām – gan mīkstākām, gan cietākām. Vienas būs piemērotas suņu meitenēm vai gados vecākiem dzīvniekiem, otras – suņu puikām un spēcīgajiem. Dažkārt dzīvnieka mīļākā mantiņa ir kāda necila un lēta bumbiņa, nevis saimnieka izvēlēta par 50 eiro. Sevišķi svarīgi šie motivācijas priekšmeti ir medību suņiem, kuriem viena no mīļākajām bieži vien ir parastā tenisa bumbiņa. Kāpēc vajag iegādāties divus vienādu motivācijas priekšmetus? Tad saimniekam nevajadzēs pielietot spēku, lai priekšmetu no dzīvnieka atgūtu, bet tas palīdzēs uzturēt draudzīgu attiecības un neradīs suni pārliecību, ka viņa bumbiņu vēlas paturēt arī saimnieks.

Brīnišķīgs priekšnesums. To, cik vērigs un paklausīgs spēj būt suns, ja viņam ir saprotošs un talantīgs saimnieks, meistarklases nodarbībā demonstrēja kinologs Valdis Bikovskis. Viņš stāstīja un parādīja, kā apmācībai izmanto dažādus motivatorus un kāda katram ir nozīme.

Kinologu saruna pirms pasākuma. Oļegs ar kinologiem Valdi Bikovski un Natāliju Kovaļonoku. Arturas no Lietuvas Balvos ieradās vēlāk.

M.Sprudzānes teksts un foto

Informē "Sadales tīkls"

Kas jāzina par elektrības sadales tarifu samazinājumu mājsaimniecībām

21.septembrī Saeima galīgajā lasījumā apstiprināja Klimata un enerģētikas ministrijas sagatavotos grozījumus Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā. Grozījumi paredz elektroapgādes tarifa fiksētās maksas daļas (jaudas uzturēšanas maksas) samazinājumu fiziskām personām par 60% laika periodā no šī gada

1.septembra līdz 31.decembrim, izmaksas kompensējot no valsts budžeta un AS "Latvenergo" dividendēm. AS "Sadales tīkls" sagatavojis četrus būtiskus faktus, ko fiziskām personām svarīgi ņemt vērā par konkrēto atbalsta mehānismu.

Samazinājums fizisku personu pieslēgumiem tiks piemērots automātiski

Samazinājums attiecas tieši uz fiksēto sadales tarifa daļu, kura tarifu struktūras maiņas rezultātā pieaugusi, nevis uz mainīgo daļu jeb maksu par piegādātajām kilovatstundām, kas struktūras maiņas rezultātā ir nedaudz samazinājusies. Tātad 60% samazinājums attieksies uz pozīciju, kas elektrības rēķinā parādās kā "maksas par jaudas uzturēšanu" sadaļā "Pārvides un sadales pakalpojumi".

Samazinājumu plānots piemērot no šī gada 1.septembra līdz 31.decembrim. Atbalsts jau tiks iekļauts attiecīgā perioda elektrības rēķinos, proti, klientiem nekādi papildu soļi tā saņemšanai nebūs jāveic. Pirmos rēķinus ar samazinātu maksu klienti saņems oktobrī (rēķini par septembrī patērēto elektroenerģiju), savukārt pēdējos – 2024.gada janvārī (rēķini par decembrī patērēto elektroenerģiju).

Plānotais samazinājums eiro izteiksmē atkarīgs no pieslēguma jaudas (fāžu un ampēru skaita)

Ikviena var pats pārliedzināties par gaidāmo samazinājumu, "Sadales tīkla" mājaslapā pieejamajā *tarifu aprēķina kalkulatorā* ievadot sava pieslēguma parametrus, kas parāda, cik liela patlaban ir fiksētā tarifa daļa (jaudas uzturēšana). To var redzēt arī elektrības rēķinos par jūliju un augustu. Šī summa samazināsies par 60%. Tuvākajā laikā "Sadales tīkls" aktualizēs tarifu kalkulatoru atbilstoši šīm izmaiņām. Samazinājums attiecas gan uz "Pamata", gan "Speciālā" tarifu plāna fiksēto maksas daļu.

Maksas samazinājums ietekmē elektrības patēriņa apjomu, kas nosaka tarifu plāna ("Pamata" vai "Speciālais") izdevīgumu

Tāpēc "Sadales tīkls" aicina klientus vēlreiz apzināt savu ikmēneša patēriņu un izvēlēties tam piemērotāko (izdevīgāko) tarifu plānu.

Tarifu plānu piemērotības izvērtējuma salīdzinošā tabula

Pieslēguma parametri		Patēriņa sliekšņi, ņemot vērā samazinājumu (periodā no 01.09.2023. līdz 31.12.2023.)	
Fāžu skaits, IAA strāvas lielums, atļautā jauda		"Speciālais" tarifu plāns izdevīgs, ja patēriņš ir mazāks par	"Pamata" tarifu plāns izdevīgs, ja patēriņš ir vismaz
līdz 1 F 16 A	līdz 3,42 kW	12 kWh	13 kWh
1 F 20 A	4,27 kW	15 kWh	16 kWh
1 F 25 A	5,34 kW	19 kWh	20 kWh
1 F 32 A	6,84 kW	24 kWh	25 kWh
3 F 16 A	10,30 kW	29 kWh	30 kWh
3 F 20 A	12,87 kW	36 kWh	37 kWh
3 F 25 A	16,09 kW	46 kWh	47 kWh
3 F 32 A	20,60 kW	58 kWh	59 kWh
3 F 40 A	25,75 kW	73 kWh	74 kWh
3 F 50 A	32,18 kW	92 kWh	93 kWh
3F 63 A	40,55 kW	115 kWh	116 kWh

Pārejas periodā tarifu plānu iespējams mainīt jau esošā mēneša ietvaros. Tātad septembra nogalē ir iespējams pārskatīt un izvēlēties sev piemērotāko tarifu plānu atbilstoši faktiskajam patēriņam, tam stājoties spēkā par visu septembri. Mainīt plānu var katru mēnesi atbilstoši gaidāmajam patēriņa vajadzībām.

Atgādinām, ka, izvēloties "Speciālo" tarifu plānu, katram pašam rūpīgi jāseko līdzi savam patēriņam, jo pat nelielas tā svārstības var strauji palielināt ikmēneša izmaksas. Mainīgās vai grūti paredzamās situācijās ieteicams palikt pie "Pamata" tarifu plāna.

Pieteikt tarifu maiņu visērtāk iespējams portālā e-st.lv (sadaļā "Pieteikt pakalpojumu" – "Līgumi un tarifi" – "Tarifa plāna maiņa"), atzīmējot izvēlēto plānu un tā spēkā stāšanās datumu.

Iedzīvotāji joprojām aicināti pārskatīt izvēlēto pieslēguma jaudu

Vajadzībām un patēriņam atbilstošas pieslēguma jaudas izvēle var palīdzēt samazināt ikmēneša elektrības rēķinu. Kādi pieslēguma parametri (F un A skaits) būs piemērotākie, aprēķināt var palīdzēt "Sadales tīkla" mājaslapā pieejamais *slodzes aprēķina kalkulators*, kurā ir apkopotas mājsaimniecībās sastopamākās elektroierīces un to vidējā jauda. Mājaslapā var smelties arī papildu *ieteikumus efektīvam pieslēgumam*, savukārt pēc detalizētākas konsultācijas var vērsties pie elektrospeciālistiem.

Slodzes piemērotību īpaši ieteicams izvērtēt mājsaimniecībām ar 3 F, 25 un vairāk A pieslēgumu, jo šāda jauda mājsaimniecības vajadzībām varētu būt par lielu. Slodzes samazināšana ir bezmaksas pakalpojums, savukārt pārejas periodā no jauno tarifu stāšanās spēkā līdz 2024.gada 30.jūnijam ikviens klients vienu reizi bez maksas var saņemt arī slodzes atjaunošanas pakalpojumu.

Informē VUGD

Parūpējies par savu īpašumu rudenī!

Lai pasargātu sevi, līdzcilvēkus un īpašumus, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) aicina iedzīvotājus un pašvaldības vēl šogad attīrīt sev piederošās teritorijas no sausās zāles un kultūraugu atliekām, savākt koku zarus un lapas, kā arī atkritumus, lai pavasarī neizceltos postoši ugunsgrēki. Tomēr jāņem vērā, ka lapu, sausās zāles un zaru dedzināšana ugunskurā ir pieļaujama tikai tajās pašvaldībās, kur tas atļauts ar pašvaldību saistošo noteikumu regulējumu.

"Iestājoties rudenim, gandrīz katru dienu, bet īpaši nedēļas nogalēs, uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112 pienāk vairāki zvani par tālumā redzamiem dūmiem. Ugunsdzēsēji glābēji visbiežāk notikuma vietā konstatē, ka tiek kurināts ugunskurs. Diemžēl bieži šie uguns kuri ir atstāti bez uzraudzības, kas var izraisīt plašāku ugunsgrēku. Aicinām cilvēkus atcerēties, ka ne visu pašvaldību teritorijās ir atļauts kurināt uguns kurus! Un, ja tie ir atļauti, nepieciešams izvēlēties drošu vietu un liesmas nepārtraukti pieskatīt! Savukārt aculieciniekiem pirms zvanišanas uz tālruni numuru 112, ja tas iespējams, ir jāpieiet vai jāpiebrauc tuvāk, lai pārliedzinātos par sadūmojuma cēloni un varētu sniegt precīzāku informāciju par notiekošo", uzsver VUGD.

Uguns kuru kurināšana

Pirms uguns kuru kurināšanas jāpārliedzinās, vai konkrētās pašvaldības saistošie noteikumi atļauj tos kurināt. Ja tas ir aizliegts, par neatļautu uguns kuru kurināšanu var tikt piemērots administratīvais sods. Svarīgi pirms uguns kuru kurināšanas izvēlēties tam piemērotu vietu – uguns kurus drīkst veidot drošā attālumā no ēkām, kokiem, žogiem un degošiem materiāliem. Uguns kuru vieta jānorobežo, piemēram, aprokot apkārt zemi vai apliekot akmeņus. Īpaša piesardzība jāievēro vējainā laikā, kad vējš dzirksteles var aiznest lielā attālumā un, tām nokļūstot degtspējīgos materiālos, var notikt aizdegšanās. Pametot uguns kuru dedzināšanas vietu, jāpārliedzinās, ka uguns kurs ir pilnībā nodzēsts! Uguns kuros nedrīkst dedzināt plastmasas izstrādājumus un riepas, jo tie sadegot rada indīgus dūmus, un apkārtējie var saindēties ar degšanas produktiem.

Kūlas ugunsgrēki iespējami tikai nesakoptā teritorijā

VUGD novērojumi liecina, ka kūlas ugunsgrēki ir jau ciņa

ar sekām, jo sakoptā īpašumā pavasarī neveidojas sausā zāle un nav iespējama tās degšana. Arī šogad VUGD aicina parūpēties par savu īpašumu rudenī, lai pavasarī neizceltos ugunsgrēki.

Katru pavasarī ugunsdzēsēji glābēji ik dienas steidzas dzēst kūlas ugunsgrēkus, kas apdraud cilvēku dzīvību, veselību, īpašumu un rada būtisku kaitējumu dabai, iznīcinot tūkstošiem hektāru Latvijas teritorijas. Katra iedzīvotāja atbildība ir parūpēties par savu īpašumu un savlaicīgi to sakopt, lai pavasarī ugunsdzēsējiem glābējiem nenāktos cīnīties ar privāttipāšnieku neizdarības sekām, kas nereti beidzas ar cilvēku bojāeju vai nodegušām ēkām.

VUGD apkopotā statistika liecina, ka, salīdzinot ar 2022.gadu, kūlas ugunsgrēku skaits Latvijā šogad bija mazāks – reģistrēts 751 kūlas ugunsgrēks, savukārt pērn reģistrēti 1532 kūlas ugunsgrēki.

Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumi Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi" nosaka, ka ikvienas personas pienākums ir nepieļaut ugunsgrēka izcelšanos vai darbības, kas var izraisīt ugunsgrēku. Noteikumu 28. punkts paredz, ka atbildīgajai personai ir jāveic pasākumi, lai teritorijā nenotiktu kūlas vai zāles degšana.

VUGD aicina sakopt vidi savai un apkārtējo drošībai!

Apsveikums

*Tev netrūkst smaidu, labestības siltas,
Ko katrai dienai proti iedot līdz,
Tu māki uzcelt mīlestības tiltu,
Kam, pāri ejot, sirdi ienāk rīts.*

Sirsniņi sveicam **Emīliju Dauksti**
skaistajā gadu skaitlī! Vēlam veselību un Dieva
svētību katrai dzīves dienai!
Meitas un mazbērnu ģimenes

Pārdod

Z/S "Užgava" pārdod
KARTUPEĻUS. Tālr. 29432655.

Pārdodu āra tualetes un pirti
(2,5x4,80), pilnā komplektācijā.
Cena runājama, iespējama
piegāde. Tālr. 29275519.

Pārdod MEDU, 3 litri – EUR 15.
Tālr. 26361298.

Pārdod lopbarības miltus. Iespējama
piegāde. Tālr. 26065442.

Pārdod alkšņa malku (3m,
sazāģētu, arī skaldītu). Ar piegādi.
Tālr. 28608343.

Skaldīta malka. Cena
40 EUR/berkubā. Piegādes
apjoms līdz 7 berkubiem.
Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod skaldītu malku.
Tālr. 26314341.

Pārdod labu, skaldītu malku.
Ātra piegāde.
Tālr. 26425960.

Pārdod ruļļos: sienu, skābsienu,
salmus. Lopbarībai: kartupeļus,
burkānus, graudus. Ar piegādi.
Tālr. 25442582.

Pārdod kūtsmēslus.
Tālr. 26431999.

Pārdod *Stihl-362CMS*.
Tālr. 22472636.

Pārdod autoiekrāvēja uzkarī
(5t celtspēja) un 3-fāzu paštaisitas
graudu dzirnavas.
Tālr. 25463287.

Dažādi

SIA "Mi Ko Wood"
piedāvā: kokmateriālus
celtniecībai un
remontam.
Dēļi, brusas, jumta latas,
līstes.

**Labākā klientu
apkalpošana!**

Žigūri, Parka iela 1.
mob. 28607733 – Artis
info@mikowood.com

Spiež, karsē, iepako ābolu
sulu Kubulos.
Tālr. 27004732.

Veic jaunaudžu kopšanu.
Tālr. 29198247.

Redakcijā ienesti šādi dokumenti:
Jura Ločmeļa, Ignata Roda,
Nadeždas Kluces, Rasmusa
Ivanova, Jāņa Nagļa,
Gunitas Grozas.

Pērk

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus**.
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

**IEPĒRK
MAJLOPUS**
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

"LIGNUM LATVIJA"
Uzticama mežu iegāde.
Pērk meža īpašumus, cirsmas,
lauksaimniecības zemes.
Tūlītēja un godīga samaksa par
mežu.
Ātra un precīza novērtēšana.
Vienkāršs pārdošanas process.
Cilvēcīga sadarbība.
Pārdod mežu profesionāļiem, liec
mežu savā lietā!
Tālr. 29289878.

**Pērk izcirstus mežus
(3000 EUR/ha),
jaunaudzes, zemi.**
Tālr. 28282021.

Ģimene vēlas iegādāties lauku
VIENSĒTU ar zemi un mežu
(laukos), ar elektrības pieslēgumu,
bez kaimiņu mājām blakus.
Tālr. 25302291.

Pērk ābolus sulai Kubulos.
Tālr. 27004732.

Iepērk ābolus Stacijas ielā 32,
WELL AGRO (preti Viadai).
Tālr. 25643339.

Craftwood pērk meža īpašumus,
cena no 1500-10000 EUR/ha.
Tālr. 26360308.

Iepērkam svaigas purva
dzērvenes par 3,30+ EUR/kg.
Svaigas gailenes. Braucam klāt.
Tālr. 23477699.

Līdzjūtības

*Aiz katra paliek dzīve
Un pasacītais vārds,
Bet atmiņas tik dārgas
Sirds ilgi saglabās.*

(M.Jansone)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
**Emeritai Ločmelei un pārējiem
tuviniekiem, JURI SUPI** mūžībā
pavadot.

Mežali Čilipinē

*Tas visskumjākais brīdis, kad
mātes sirds
Uz mūžu mūžiem pārtrūkst un
stājas,
Tad zvaigznes pie debesīm asarās
mirkst
Un tukšas kā klajums kļūst mājās.*

(A.Vējāns)

Kad bēdas plosa sirdi un atnākušo
sāpi izraud svecēs, no sirds jūtam
līdz **Inai Aizupei ar ģimeni,
MĀMIŅU** mūžības ceļā pavadot.

Balvu PII "Pīlādītis" kolektīvs

*Māmiņ, māmiņ, pietrūkst vārdu:
Vēji smilšu kapu glāsta.*

*Un es raudot čukstu klusu –
Saldu dusu, saldu dusu.*

Kad pa rudens zelta pielijušo taku
mūžībā aiziet mīļā **MĀMIŅA**, mūsu
vispatiesākie līdzjūtības vārdi lai ir
mierinājums **Inai Aizupei ar
ģimeni.**

Balvu PII "Pīlādītis" administrācija

*Rudens baltus sapņus bārsta,
Mana māmuliņa mūža miegu guļ.*

*Aijā, zemīt, viņu silti, silti,
Dziediet viņai dziesmu, debess.*

Izsakām dziļu līdzjūtību sāpju brīdī
Gunitai Čubarei ar ģimeni,
pavadot mīļo **MĀMIŅU** aizsaules
dārzos.

Zigrīda, Juris

*Pa dvēseļu tiltu pie tevis es ciemos
iešu,*

*Atmiņu šūpolēs šūpošu mūsu
stāstu,*

*Domās zvaigžņu segu tev mikstu
audišu,*

*Lai tev sirds siltums mans Dieva
valstībā līdzī nāk, māt.*

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
**Gunitai Čubarei un
piederīgajiem**, kad pa rudens
krāsaino dāliju un asteru taku
mūžībā devusies **MĀMIŅA**.

Balvu Profesionālās un
vispārīgizglītojošās vidusskolas
kolektīvs

*Vai no tālās mūžības ciemos,
Kādu reizi vēl atnāksi, māt?
Kas mūs norās un atkal piedos,
Kas mums savu svētību iedos?
Izsakām patiesu līdzjūtību **Gunitas
Čubares ģimenei un tuviniekiem,
MĀMIŅU, VECMĀMIŅU,
SIEVASMĀTI** pavadot Mūžībā.
Dzintars, Antoņina Putniņi;
Pēteris, Zinaida Supe*

*levu ziedi nobirst klusi,
Māmuliņe aizmigusī,
Baltā smilšu palagā
Savu dzīvi satinusi. (N.Dzirkale)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
audzinātājam **Gunitai Čubarei,
MĀMIŅU** pavadot Mūžībā.
BPVV 9.a un 9.b klašu skolēni un
viņu vecāki*

*Man nogura dvēselīte,
Šai saulē dzivojot.
Dod, Dieviņ'i, vieglu dusu
Baltā smilšu kalniņā.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Līgai
Brenčai un ģimenei, BRĀLI**
mūžībā pavadot.
SP4 – 2.kurss un audzinātājas*

*Daudz darbiņi padarīti,
Daudz soliņu iztecēti;
Lai nu mīļā Zemes māte
Pārklāj savu segeniti.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
**Valērijai Zučikai, mīļo
VECMĀMIŅU** zemes klēpi guldot.
Balvu sākumskolas 1.a klase un
audzinātāja Kristīne*

*Aiz katra paliek dzīve
Un pasacītais vārds,
Bet atmiņas tik dārgas
Sirds ilgi saglabās.
Izsakām līdzjūtību **Artūram
Zučikam ar ģimeni, VECMĀMIŅU**
zaudējot.
PII "Pīlādītis" 8.grupas bērni,
vecāki, skolotājas*

*Vairs ciemos neatnākt pa dzimtās
zemes takām,
Jo vārti dzīvībai ir aizvērušies ciet.
Uz mūžu ardievas tev skumjji
sakām,*

*Kaut ilgi vēl tev bija iet un iet.
Pa kritušo rudens lapu zelta taku
EDGARA SALIŅA dvēselīte
devusies mūžībā. Izsakām dziļu
līdzjūtību **Inetai, Ingaram un
pārējiem tuviniekiem.**
Kaimiņi: Iveta, Ivars, Jānis, Reinis,
Anna, Ilze, Skaidrīte, Kristīne,
Emerita, Elmārs, Andrejs*

Pagājuši jau

9

mēneši!

**Pārliecinies, vai abonēji Vaduguni
nākamajiem mēnešiem!?**

Vaduguns

Indekss
3004

IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem
atbild to autors.

**REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI**

D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA - T. 26707934;
I.ZINKOVSKA - T. 28319682;
M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837;
A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORE – S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-

**SIA "Balvu Vaduguns",
R.KACĒNS**
Iespīests SIA "Latgales
Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 2190